

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno na Jugoslaviji 80 Din, za
inozemstvo 100 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6. III
Rokopis se ne vraca, nefrankirana
pisma se ne sprejema - Uredništvo
telefon štev. 50, upravnštva štev. 328

SLOVENEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp. petlj-vrsja
mali oglasi po 150
in 2 D. večji oglasi
nad 45 mm višine
po Din 2:50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrslica po 10 Din
o Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutrat
rezen pondeljek in
dneva po prezraku

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. Čeckovač
račun: Ljubljana štev. 10.650 in 10.349
za Inserate, Sarajevo štev. 7563, Zagreb
štev. 39.011, Praga in Dunaj štev. 24.797

Bolen pojav.

Slovenska samostojna demokratska stranka je neozdravljivo bolna. Bolezen tiči v glavi, ki jo mučijo preganjalne ideje. Ona je slepa za vse vprašanja življenja, po možganih ji blodi samo klerikalizem. Za napredok slovenske kulture ji ni mar, saj jo načeloma tudi. Niti ena sama moderna in res napredna ideja se je ni prijela. Čas gre mimo nje in preko nje, ona pa vrati dalje svoj duhamorni antiklerikalni klopote. Ves duhovni preobrat po vojni se je ni dotaknil, ona čisto nič ne vidi, da se okoli nje poraja čisto nov svet, zanjo je napredna politika, znanost, kultura sploh, obstala tam, kjer je bila pred sto in več leti: Klerikalizem in povsod samo klerikalizem. Kakor bolnik, ki vidí podnevi in ponoči same miši ali sliši glasove izpod zemlje, tako naša SDS halucinira samo duhovne, menihe in slične prikazni. To je bolezen.

V »Jutrovem« uvodniku od 21. aprila vabi SDS zopet na koncentracijo naprednih elementov. Za to se ji zdi pripravljen čas, ker je gospod Pucej s svojo samostojno kmetsko politiko falit. Gest, ki naj Pucejeve elemente zbore okoli islotako faline SDS, naj bi bil antiklerikalizem. Zato pogreva »Jutro« svojo zastarelno čorbo o klerikalizmu, ki »ubija politično samostojnost slovenskega naroda«, ga »spravlja v notranje boje med vero in političnim spoznanjem«, ki »kakor mrčes zatira zdravo rast slovenskega drevesa« in podobne blodnje obolele domišljije. Za SDS ni socialnih stanovskih vprašanj, ni splošnih narodnih interesov, ki se tičejo vseh strank brez razlike, njihovih kulturnih vidikov, ki združujejo vsaj v Evropi ljudi različnih svetovnih nazorov, zanjo je samo klerikalizem in antiklerikalizem.

Mož, ki je preživel vso dobo politične zgodovine našega naroda od Bleiweisa do danes, piše: »Bleiweis je bil menda racionalist, vsaj nikoli nisem čul, da bi ga bil kakšen kdaj videl pri kakih božjih službi, razen pri kakih oficijelnih prilikah. A to ga nikakor ni zadrljevalo, da ne bi deloval z roko v roki s strogo katoliškim urednikom »Zgodnje Danice« Luka Jeranom. Z bistrom očesom je bil sprevidel, da je moč našega naroda zasidrana v zdravem kmetskem ljudstvu in ne v pol ponemčenih, vobče kulturno zaostalih meščanah. Ali ključ do srca našega kmeta je imela takrat ter ga ima še dandanes naša duhovština. In radi tega je Bleiweis uredil celo svojo politiko tako, da si je osigural naklonjenost in podporo slovenske duhovštine. Ta pa je bila — in te časti ji je ne bo odrekel noben kolikaj nepristranski opazovalec — v istini odkrita narodna, najtrdnejša opora Bleiweisove politike. Smelo trdim, nikoli ne bi bil mogel prodreti Bleiweis s svojo politiko, da ga ni požrtvalno podpirala slovenska duhovština!« (Franjo Šuklje: Iz mojih spominov.)

Od takrat se slovenska duhovština in katolicizem v Sloveniji ni nič spremenil. Pač pa je zalezlo »naprednjaštvo« čedaljebolj v bedasti antiklerikalizem, ki je s svojim zaletavanjem v dogme, versko prepričanje katoliškega ljudstva in krščanski svetovni nazor izzival duhovštino k odporu. Kako je to bilo, nam pripoveduje isti gorilomenovan politik, ko popisuje, kako je začel »Slovenski narod« leta 1887. priobčevati članke, prežete s sovraštvom proti katoliški cerkvi, delati fanatično propagando za pravoslavlje in zasramovati velikega Leona z »izvrgom človeštva!« (Spomini stran 149). Ta po omenjenem svobodnjakarskem fanatizmu povzročeni razkol je narodni stvari gotovo veliko škodoval, krvide pa ne nosi ne katoliška Cerkev ne slovenska duhovština, ki je neomajna vztrajala na braniku naravnih pravic slovenskega naroda, dočim so se maločane vsi odpadniki od slovenstva rekrutirali iz »kulturno zaostalega liberalnega meščanstva«. Odpadnik med duhovniki je bil bela vranja, med liberalno »inteligenco« pa pogosta prikazan, kakor nam potrjujejo isti Spomini Franjo Šukljeta. Liberalno uradništvo je tvorilo kader nemškutarje, katoliška duhovština pa je pogumno ohranjala narodno zavest ljudstva, tako da so kmetski volivni okraji tudi v najhujših časih nemškega centralizma volili slovenske poslanke, dočim so svobodomiselna mesta pošljala takrat v mesni in deželnini zastop renegate. Dosledno narodno stališče slovenske duhovštine je tudi naravno, saj je katoliška, katoliški kler pa je bil povsod, na Irskem, v Nemčiji, v Franciji, v Italiji vedno na strani ljudstva proti vsaki tiraniji in vsemu teplanju naravnih pravic slovenskega naroda.

Za mentalitet Radičevih disidentov je objavljanje teh dokumentov značilno. Jasno je, da nima objavljanje dosedaj nobenega drugega namena in cilja, kakor da se potisne v ozadje velikanska afera s Standard Oil Company in Rade Pašičem ter da bi se na ta način vprašanje spravilo na druga tla. To se pravi, zavrhite korupcijo s Srbom in jo zvrniti na ramen prečanom, predvsem Hrvatom.

Kar se tiče opozicije, je treba ponovno naglasiti, da se v vseh teh primerih interesira samo hot strogi arbiter. Kakor smo že poročali, bo opozicija zahtevala, da se vsi slučaji korupcije natancno preiščejo in da se v to svetu izvoli posebna komisija, ki naj te posamezne korupcijske afere preišče. Obenem za-

Političen list za slovenski narod

Vlada ostane brez večine.

Belgrad, 21. aprila. (Izv.) Jutri bo v Zagrebu padla končnoveljavna odločitev o nadaljnem zadržanju Radičevega kluba. Ta odločitev bo vsekakor važna in bi mogla biti odločilnega pomena za nadaljnji obstoj sedanje vlade. Jutri bo mogoče popolnoma formalno dokazati, ali ima sedanja vlada večino ali ne. Z dosedanjim številom Nikićevih poslancev radikalni ne morejo doseči potrebnne parlamentarne večine.

Nikić je trdil, da je k njemu pristopilo 11 poslancev. Danes pa so se raznesle vesti, da poročila, ki so jih dobili časniki v Nikićevem kabinetu o tem, da so pristopili tudi trije poslanci Zimmer, Hrapić in Žnidarić, niso resnična, marveč, da vsi trije vztrajajo pri Radiču. Na ta način je ostalo pri Nikiću osem poslancev. Trdi se, da tudi teh osmih poslancev ni sigurnih. Nikić bi moral imeti najmanj 20 poslancev, če bi hotel doseči za Uzunovićevu vlado najpotrebnejšo večino. Po dosedanjem razpoloženju se Nikićeve mahinacije niso posrečile.

Jutri se bo formalno dokazalo, da vlada

nima večine. Parlamentarni krogi mislijo, da bi morala vlada takoj izvajati posledice. V vladnih krogih je radi tega opažati precejšnje vzinemirjenje. Le ne teri agenti trdijo, da ima vladna večina od merodajnih činiteljev zagotovilo, da bo Uzunovićeva vlada v slučaju, če bi ostala v manjšini, dobila volivni mandat. Te vesti so neverjetne, ker je jasno, da taka Uzunovićeva vlada ne bi mogla dobiti večine pri svobodnih volitvah.

Misli se, da se te vesti lansirajo v ta način, da bi se pritisalo na Radičeve poslance, da se ne bi tako odločno odločili proti Nikiću. Nekateri krogi, ki so blizu Nikića, so popoldne objavili, da se dela na to, da bi se Nikić in Radič pomirila. Sedaj, ko sta drug druga oblatila, naj bi se pomirila na ta način, da bi Nikić postal v vladni Radič pa bi delegiral še tri druge ministre in starata večina bi se zopet pokrpal. Zdi se, da iz tega ne bo nič, kar dokazuje objavljanje novih dokumentov proti vodstvu Radičeve stranke in posameznim osebam, ki stope blizu Radiča.

— o —

Razkrivanje korupcije.

OPOZICIJA ZAHTEVA NAJSTROŽJI ZAKON PROTI KORUPCIJI. — VSE OSEBE, KI SO OBOGATELE NA RAČUN DRŽAVE, NAJ SE KAZNUJEJO. — RAZBURJENJE LJUDSTVA ZARADI KORUPCIJE V DRŽAVI.

Belgrad, 21. aprila. (Izv.) Voditelji opozicije so v svojih poslednjih komunikacijah ponovno naglasili odločno zahtevo, da se mora razprava o korupcionističnih aferah, ki so že značne, na merodajnem mestu v najkrajšem času začeti in da se morajo kriveči čim strožje kaznovati. Opozicionalno časopisje je poleg tega odkrilo več zelo velikih afer, pri katerih je država oškodovana za številne milijone. Vse te afere so zelo vznemirile vladno večino, kar je popolnoma razumljivo.

Posebno pozornost pa so vzbudile v javnosti poslednje afere Rade Pašiča in afere Standard Oil Company. V časopisu se glede ta afere kampanja nadaljuje. V današnjem časopisu izjavila dr. Mirko Pečar, da so navedbe, ki jih je snoči časopisje priblojila, popolnoma neresnične in da je tožil vse, ki žalijo njegovo čast.

Nasprotno pa trdijo v notranjem ministrstvu, da se je našel pri hišni preiskavi pri Pečarju kompromitujči material. Med drugim so navedli, kakor izjavlja notr. ministerstvo, vložno knjižico za 800.000 Din, ki jih je imel Pečar naložene pri Angleški trgovski banki.

Poleg tega nadaljuje tudi Radičevi disidenti kampanjo proti Pečarju. Nocoj so dali belgrajskim uredništvom na razpolago razne klišje, različna pisma in potrdila, ki naj bi dokazovala, da se je Pečar bavil z mastnimi intervencijami. Poleg tega se v teh dokumentih, ki so se danes razdal, zelo kompromitira dr. Maček.

V dokumentih, ki so se izročili belgrajskemu časopisu, se govori o precejšnjih vsočih, predvsem o intervenciji 800.000 Din in o drugih, kjer se je zaslužilo 570.000 Din. Navaja se tudi ime bivšega načelnika Radičevega kabineta dr. Košutiča. V teh intervencijah se nadalje naštevajo razne intervencije, ki so se izvršile na zahtevo Radiča, oziroma Radičevih ministrov.

Za mentalitet Radičevih disidentov je objavljanje teh dokumentov značilno. Jasno je, da nima objavljanje dosedaj nobenega drugega namena in cilja, kakor da se potisne v ozadje velikanska afera s Standard Oil Company in Rade Pašičem ter da bi se na ta način vprašanje spravilo na druga tla. To se pravi, zavrhite korupcijo s Srbom in jo zvrniti na ramen prečanom, predvsem Hrvatom.

Kar se tiče opozicije, je treba ponovno naglasiti, da se v vseh teh primerih interesira samo hot strogi arbiter. Kakor smo že poročali, bo opozicija zahtevala, da se vsi slučaji korupcije natancno preiščejo in da se v to svetu izvoli posebna komisija, ki naj te posamezne korupcijske afere preišče. Obenem za-

tehto opozicija, da se za znano afero Rade Pašič-Dragiša Stojadinović izvoli še ena posebna preiskovalna komisija, ki naj to afero natančno preišče. Zdi se namreč, da je ta afera ena izmed največjih.

Tudi na današnjem sestanku so voditelji opozicije razpravljali o aferah, ki se vedno bolj razvijajo in ki dokazujo potrebo ozdravitev sedanjega načina upravljanja države. Dobili so se novi dokumenti za nove interpelacije. Dokumente so izročili dvema narodnima poslancema iz opozicije, da jih pregledajo.

Voditelji opozicije so ponovno razpravljali o predlogu zakona o korupciji. Ker je bil predlog Davidovičeve vlade o zakonu o korupciji bolj postopek v posameznih slučajih, se je sedaj sklenilo, da se v zakonu specificirajo dela korupcije. Prevladuje mnenje, da je treba v zakon sprejeti malo odredb, da pa morajo biti te odredbe povratnega značaja. Temeljno načelo tega zakona bo, da se preišče izvor bogastev vseh oseb, za katere je velika verjetnost, da so prišle nezakonitim in nedržnim potom do velikega bogastva, katerega večji del pripada državi.

Med opozicionalnimi narodnimi poslanci se o teh vprašanjih mnogo razpravlja. Splošno mnenje je, da je treba skrajšati postopanje in delokrog sodišč razširiti za slučaj korupcije. Po poročilih, ki jih dobivajo voditelji opozicije, je razpoloženje ljudstva radi odkrivanja teh velikanskih afer skrajno vznemirjeno. Ljudstvo iz raznih krajev odobrava možat in odkrit nastop opozicije v borbi proti korupciji. Zanimivo je, da so v tem oziru člani opozicije celo dobili posamezne predloge, kako bi bilo treba korupcioniste kaznovati. Med drugim zahtevajo mnogi, da bi bilo treba vse poseliti in postreliti, ali izgnati iz države ali pa zapleniti premoženje. Navedli smo te primere, da se vidi, kako težko čuti ljudstvo korupcijo na svojih ramah.

Zopet nova korupcijska afera.

Belgrad, 21. aprila. (Izv.) V današnji številki »Narodnega glasusa« se nadaljuje odkrivanje raznih afer. Na Uzunovićev naslov se danes v tem listu objavlja sledeče:

»L. 1921. je ravnatelj tvrdke Laenger g. Lakić iz Belgrada sklenil pogodbo s TPD na pet let radi prodajanja premoga iz teh rudnikov. Trbovlje so bile tedaj pod kontrolo naše države. Premog se je smel prodajati po ceni 2200 Din na wagon. Ne čisto eno leto po sklepu te pogodbe je Slavenski banki s pomočjo 4500 akcij, ki so se izplačale Rade Pašiču v znesku 4 milijonov dinarjev, uspelo, da je to pogodbo razveljavila in istočasno se je nad TPD ukinila državna kontrola. Cena premoga se je zvišala na 4000 dinarjev za wagon.

Prosim Vas, gospod predsednik, da takoj zahtevate od ministra za pravosodje akt o tej stvari in ugotovite, kdo je to zadevo izpeljal in na kak način. Ne bi bilo slabo, če bi zahtevali od TPD snisek delničarjev, iz katerega

boste mogli videti, kaj je na tej preiskavi. Istotako bi bilo dobro, da bi od sodišča mesta Belgrad zahtevali akt št. 2473-K. br. 2587 od 12. novembra 1925., in da bi se prepričali, na kakšen način operirajo posamezne banke in na kakšen način postajajo milijonarji otroci bivšega predsednika vlade, Nikole Pašića. — Tam boste našli potrdila uprave Slavenske banke in Rade Pašiča o sprejetju 4 milijonov dinarjev, kakor tudi o izplačilih, ki so se izvršila otrokom Pašićevim. Bivši glavni ravnatelj Slavenske banke Avgust Praprotnik trdi pod svojim podpisom, da je celo Slavenska banka izdala nalog svojemu ravnatelju v Belgradu, da radi gotovih notranjih zadev, razdeli gotovo množino delnic d. d. Trbovlje. Akcije so se dale na razpolago ravnatelju z naročilom, da jih 4000 izroči Rade Pašiču. Vedeti je treba, da vsaka akcija velja 1000 dinarjev. Tam boste, g. predsednik, našli tudi to zaslisanje Rade Pašiča. Rade Pašič je pri sodnem zaslisanju izjavil, da so med njim in med Slavensko banko, oziroma njegovim ravnateljem odnosili čisto poslovne narave. Ravnatelj je sprejel od banke gotovo število delnic z nalogom, da z njimi razpolaga. Banka je imela nalog del akcij izročiti, oziroma dolčiti način razpolaganja z njimi. Iz tega se jasno vidi, da bi se na podlagi Vaše preiskave moglo ugotoviti, na kakšen način so se Trbovlje osvobodile državne kontrole, na podlagi katere bi se moral denar rekvirirati v korist državne blagajne, krivci pa postaviti pred sodišče.«

Borba med Radičem in Nikićem.

Belgrad, 21. aprila. (Izv.) Zvečer se je izkrogov, ki so blizu Nikića, napovedalo obelodanjenje velikanskih in važnih dokumentov, ne samo o korupciji, marveč o Radičevi proti državnim akcijam. Te obelodanitve zvečer niso bila, pač pa je Nikić izročil belgrajskemu časopisu razna pisma, klišje in potrdila o korupcijskih aferah dr. Pečarja in dr. Mačka.

Predavec toži zagrebške liste.

Zagreb, 21. aprila. (Izv.) Vsa javnost spremlja z vel

Kaj se godi doma

Napredna misel' v Prekmurju.

>Jutro< se v svoji številki 17. t. m. zelo hude na naš list, češ da smo napadli Sokola v Prekmurju in s tem zagrešili smrtni greh proti narodu in državi. Mi smo zgojli ponatisnili uvodnik iz prekmurskih >Novin<, ki pač razmere v Prekmurju boljše poznajo nego demokratski generalštav v Ljubljani. Mi ne branimo Sokola, naj se razvija takor hoče, saj vrla društvena svoboda, toda odločno protestiramo zoper to, da bi agitiral zase s tem, da se kričavo gerira kot edini narodni in državni element v Prekmurju. Prekmurci so se narodno osveščali in dvigali ter si vstvarili svojo narodno kulturo in razvijali svojo književnost brez Sokola. Zdaj, ko ga pa imamo, ni za našo narodno kulturo sploh ne nujesnor storil razun do skusi širiti samostojno demokratsko kulturo, ki sploh ni nobena kultura. Res je, kar pravi >Jutro<, da je Prekmurje potrebitno povzdiga splošno kulturo, toda to bodo Prekmurci pod vodstvom svojih krščanskih narodnih mož že sami opravili brez Sokola, kakor so to delali že pod madjarskim jarom, ko so prekmurški Slovenci preživljali najtežje dni svoje politične zgodovine. O kulturnem jelu Sokola v Prekmurju pa raji molčimo. Edini narodni in državni element v Prekmurju je naše ljudstvo, ki za državo trpi in dela ter zanj dopriča žve. Kar pa tiče madjarski vpliv, ga ne bo prepoldila demokratska ideja, kakor se širi pod sokolsko firmo, ampak dobra in poštena uprava, pod katero se bodo vsi brez izjeme čutili enakopravne državljane Jugoslavije, dočim je terorizem, ki je znak SDS kulture, največji sovražnik državne misli. O >klerikalni kugli<, ki je že toliko sinov odtujila slovanstvu, pa na >Jutro< kar molči. Naša narodnost se je ohrnila pod vplivom krščanske ljudske misli in tiska, dočim bi že davno ne bilo več nobenega Slovenca v Prekmurju, če bi se reševal tako kakor ga rešuje demokratska narodna tuja >inteligencija<. Ruji naj >Jutro<, mesto da povrge svojo neumno bajko o >klerikalni kugli<, odgovori na našo ugotovitev, da se agitura za Sokola pod službeno firmo, kar je popolnoma nedopusno, ker Sokol ni nobeno privilegirano >državno< društvo, ampak preprosta televadrska organizacija, kakor vsaka druga in nič več!

Usmiljenim srcem!

Maribor, 21. aprila.

Vsem nam je še v spominu, kako je bilo med vojno na naših ulicah. V raznih izložbah so viseli zemljevidi vojnih poljan. Vsaka država je imela svojo fronto zaznamovano s svojimi zastavicami. In kadar se je fronta izpremenila, so zastavice prestavili. Kadar je prišel časopis >novimi poroci<, se je to prestavljanje tako hitro izvršilo, da ti ni bilo treba kupiti časopisa, le na zemljevid si pogledal, pa si videl, kod gre na bolje. Za take, ki si sami iz časopisa niso znali predstaviti situacije, je bilo to prestavljanje zastavic edina orientacija.

Na našem političnem polju se vrši boj tako naglo in s takimi izpremembami, da so mnogi postali neorientirani. Hodijo po ulicah in gledajo plašno, ne vedo, koga bi pozdravili, ali je z vlogo ali ni. Sedijo v kavarni in vzamejo v roko časopis, čitajo, čitajo, ali kaj bo iz tega, ne izvedo. V raznih pisarnah pridejo skupaj, a ne upajo izpregovoriti o >položaju<, ker ne vedo, kaj se pride. Mnogi živijo le od raznih >intervencij< v Belgradu, pa so v zadregi, na katero strankino tajništvo bi se podali, kje bi brž vplačali članarino, kot najzvestejši član, da se bo potem kot >zavedenu strankarju< gotovo posredovalo pri novih ministrih.

To je preveč mučen položaj, v katerem neorientiranih ne smemo pustiti. Ker se poklicane oblasti za to ne pobrigajo, čeprav so same tudi — neorientirane, se bo gotovo znašel kak podjeten Mariborčan, pa bo naslikal politično bojno kartu, kjer bi potem zastavice prestavili. Vsaj na ta način bo mogoče doznavati za pravi >bojni položaj< in se bo mogoče nezmožljivo orientirati. Najta javni poziv najde dobro srce, ki bi se usmiljalo zbeganih neorientirancev.

Pristna Švicarska vezenina

se dobi v izdelovalnici najrazličnejšega

perila

M. Alešovec, Ljubljana

Cankarjevo nabrežje L

Noviteta v vezenini in perilu.

Francé Žar:

Tri dni na hrvatskem Primorju.

(Konec.)

Na čas gg. dekanom so katol. prosvetne organizacije priredile vsak večer, v sredo in četrtek (14. in 15. aprila) akademijo v prijetni društvni dvorani. Res je, oder je že primiljen, a zato je občudovanje toliko večje. Ne bi zamenjal užitka teh dveh večerov za nobeno akademijo v Unionu ali v Ljud. domu v Ljubljani. To je bil idealizem v najčistejši formi. Tako je pred 30 leti moralno biti pri nas življenje v konsumovi kleti. Idealizem katakom!

Sam presvetli gospod senjski škofov je na čelu vseh gg. dekanov obiskal posestil to lepo prireditve katol. senjske mladine. In marsikateri gospodov dekanov je ta večer mislil in skrel: >Kako bi tudi jaz pri našem kaj takega začel?< Pa se oglasi mlad senior (staršina kat. akad. organizacij): >Krek je rekel: Začeli je treba!< Razumem to skrb starejših, ki so zunaj prepričeni samim sebi, ko manjka duhovnikov, ko ni kapelanov, ko danes v zagrebškem semenišču za celo senjsko škofovijo študira le en bogoslovec, in še ta je Slovenec! Slovenski fantje! Tu je polje za vaš idealizem! Siromaštvu je tod doma, ni vam pričakovati svetnih blagrov, a sprejmejo vas ple-

Idejno območje SLS.

Maribor, 21. aprila.

Prosvetna zveza v Mariboru izdaja list za ljudsko prosveto >Naš dom<. Splošno se redno povedava, da naj se ljudska prosveta širi izven območja katerokoli stranke. To celo je zdravo in se ga Prosvetna zveza v Mariboru tudi drži. Prosvetna zveza brez strahu pokaže svoje svoje kulturno delo vsem, ki niso javno in pronosirano proti krščanskemu delu med slovenskim narodom. Zato je poslala svoj list tudi p. n. oblastom in listom s prošnjo za naklonjenost. >Tabor< pa je list tako ocenil:

>Naš dom< je prejeli smo v oceno januarsko, februarsko in marčevno številko meseca >Naš dom<, ki ga izdaja Prosvetna zveza v Mariboru. List je namenjen zlasti podružnički mladini, ki se zbira v idejnem območju SLS in je s tega vidika dobro urejevan. Politična tendenca ne sili v osrednjem, temveč se časniki posveča kulturnim vprašanjem ter skrbi za poduk in zabavo svojih čitalcev.<

Iz te ocene moramo priti do zaključka: kulturna vprašanja slovenskega naroda se zlasti še na dejeli rešujejo v idejnem območju SLS.

Za kulturno delo SLS je ta ocena zelo laškava. Kaže pa nam obenem, da demokratični krog ne bo nikdar priznal kakrško splošno kulturnega dela, temveč gleda tudi to delo s svojega strankarskega stališča. Kajti po lastnih besedah >Tabora< je tem krogom vse — matematika; versto, filozofija, znanost, še kultura, vse matematika — za idejno območje SDS.

Pri nas je došlo takih, ki jim še ni bilo znano to stališče SDS, ker ga previdno zadrživa. Zdaj, ko ga pa SDS sama izpoveduje, je jasno dovolj, da gre za vpliv idejnega območja in ne zgoli za strankarske koristi, kadar moramo nastopiti zoper SDS. Sedanji boj, ki ga bje časopis SLS in SDS, ni torej kak trgovska konkurenčen boj, ampak je idejni boj. Krščanska kultura našega naroda ima rayno v krogih SDS svoje idejne, svoje načela, nasprotinike.

Zato je narod na dejeli res že zavrnil idejno območje SDS in pričakuje, da se tudi razumnijo po mestih in večjih krajih tega idejnega območja otrese. Tedaj bo slovenski narod narodnostno in kulturno enoten. Samo takata enotnost pa je poroštvo njegove lepe bodočnosti.

Proti postopanju TPD.

Trbovlje, 21. aprila.

S 1. aprilom je TPD uvelia svoj stari predvojni sistem, da hoče izplačevati rudarjem njihove meze mesečno in ne več, kakor je bilo dosegaj s težkim trudem pridobljeno štirinajstnevno.

Proti tej nakani je akcijski odbor vseh organizacij in strank takoj ostro nastopil. Zahteval je po delegaciji od Delavske zbornice, da le-ta protestira proti mesečnemu izplačevanju, v torek je šla pa zoper deputacija II. skupine delavskih zaupnikov na rudarsko glavarstvo in zaprosila rudarskega glavarja g. inž. Stergarja, da ščiti rudarski zakon § 107. od 17. maja 1912, ki predpisuje obvezno za vse rudniška podjetja štirinajstnevno izplačevanje delavskih mez, in sicer med delovnim časom.

Gospod dvorni svetnik in rudarski glavar je uvedel, da se zakon krši, in je že na osnovi resolucije, sklenjene na četrtekovem shodu akcijskega odbora izdal na TPD odlok, da mora družba postopati pri izplačevanju mezd strogo po določilih zakona, sedaj pa, ko je družba šla preko vseh odklovov in začela izplačevati predvsem na 14. dni, je izdal ponovno pod št. 996. poziv, da družba proti zakonitu mesečno izplačevanje takoj prekliče in obdrži dosedanj način izplačevanja mezd. V nasprotнем slučaju bi se moral proti TPD postopati kazensko v smislu § 248. rudarskega zakona. Izgovor, da je uvedeno pri državnih rudnikih protizakonito izplačevanje ne upravičuje TPD. (Bosna ima star ogreski rudarski zakon.) Pač pa je rudarsko glavarstvo prepustilo družbi pritožbo na ministrstvo za šume in rude tekom 30 dni, kar pa nima smisla po našem mnenju, ker tudi ministrstvo ne more iti preko zakona.

Ta uspeh akcijskega odbora je važen za cele Trbovlje in druge kraje. Ako bomo složno delali eden z drugim, se bo marsikateri doseglo, četudi brez socialpatriotov, kateri se odtegnejo skupnemu delovanju.

menita srca in dobro ljudstvo! Ne bo, kdor pojde, tu prvi Slovenec! Že dve človeški generaciji deluje tod veleč. g. kanonik Lorbek, dekan v Bribiru nad Noveim. Plemenit mož in vnet duhovnik. Stajerski Slovenec je, ki se danes govorja pravilno in lepo slovensko, mora lepše ko jaz. Naj bo pozdravljen!

Ko smo se takoj zbrali okrog gostoljubne mize veleč. g. monsignora Starčevića, ki vodi deško semenišče in vzgaja najmlajši naraščaj, sem občudoval njegov optimizem in velik idealizem. Prava asketična postava, pa vedno šaljiv in dobre volje. Okrog njega pa drugi gospodje istega duha. Nekateri radikalnejši, drugi mirni — vsi pa eno!

Pa se spominjam g. Miketa (če se drugače piše, naj pa sam popravi, saj je naročen na >Slovenca<) iz Slunja tam na Kordunu, ki je govoril za tri, a dela za devet. Sam je ustavil >Društveni dom< v Slunju, organiziral Orle, vodi organizacije, sam pase duše v razsežni fari, pa ga ni korajnejšega pri nas, kaj je ta gospod Mike tam s Kordunu! In orjaški gospod Grga! Tih je, zamišljen, snuje in misli in smehija se. Duhovit gospod, senior, katol. akad. organizacije! Premisljuje, kako bo zagrabil za delo tam v Gospicu in potegnil druge za seboj.

Bog z Vami, gospodje, in z Vašim delom! Naj Vam tem potom voščim. Rad bi se bil ustno v tem smislu z Vami poslovil, pa sem tek, da ložje napišem tak spomin kakor izrečem kratko prisrčno napitnico, kakor tudi ložje govorim dve urki pred polno dvorano, ka-

Zadnja pot Antonia Foersterja.

Novo mesto, 20. aprila.

Pogreb pokojnega skladatelja Antona Foersterja je bil nad vse veličasten. Cerkvene svečanosti je vodil mil. g. prošt Cerin v spremstvu domačega duhovščine. Pevski zbor Glasbeno Matice v Novem mestu je zapel pred hišo pod vodstvom g. Puša ginsljivo >Uslisi nas Gospod<, nakar se je začel pomikati sprevod mimo pošte na staro pokopališče. Otvorila ga je šolska mladina pod vodstvom g. upravitelja Grada, učiteljev in učiteljic. Nato sta bili deputaciji pevskega društva >Ljubljane< in >Ljubljanskega Žvona< z društvenimi zastavami, sledilo je nebroj vencev in voz s krsto. V sprevodu smo zapazili g. finančnega delegata dr. Savnika, gledališkega intendanta g. Hubad, predsednika Glasbene Matice dr. Žirovnika, kapelnika dr. Cerina, univ. profesorja dr. Mantuanija, stolnega kaneplnika Premla, skladatelja duha, svetnika Aljaža, skladatelja Adamiča, predsednika okrajnega sodišča dr. Polenška z vsemi sodniki in avskulanti, gimnazijalnega ravnatelja dr. Škerlija s profesorskim zborom, novomeške odvetnika, okrajnega glavarja Svetka, župana dr. Reška z občinskim odborom in še nebroj učencev, prijateljev v častiteljev pokojnikov. Na pokopališču je zapela tukajšnja Glasbena Matica v slovo >Nad zvezdami<, nakar je sprevod odšel na novo pokopališče. Tu so se pod pokojnega nosilovi v imenu Zvez jugos. pevskih društev g. intendant Hubad, za Glasbeno Matico v Ljubljani g. dr. Žirovnik, dalje g. dr. Mantuan, duh. svetnik Aljaž, za Peško zvezko g. Sever, za jugos. skladatelje g. Adamič, zastopnik Češke Občev v Ljubljani ter v imenu Novomeščanov in Glasbene Matice v Novem mestu g. profesor Grm. Ob odprtjem groba je nato zapel pevski zbor Glasbene Matice iz Ljubljane pokojnikovo >Umrl je mož< in >Pomladli vse se veseli<. Pogreb je pokazal, kako zelo priljubljen je bil med namini pok. Foerster, ki ni imel sovražnika, temveč le same prijatelje. V metropoli Dolonische pa bo počivalo truplo moža, čigar življenje je bila ena sama pesem v čast Njemu, h kateremu se je preselil po večno plačilo.

Bitka med tihotapci in finančno stražo.

En tihotapec ustreljen.

Dne 16. t. m. je bil na meji med našo državo in avstrijsko republiko v območju občine Večeslavci od naše finančne straže ustreljen tihotapec Jurij Matuš iz Dolnjih Slaveč v gornjem Prekmurju. Dogodek se je izvršil takole: Isteča dne popoldne sta patruljirala ob meji finančna pripravnika Ivan Požun in Fran Kovačič. Okrog pol 9 zvečer sta zasačila na mostu preko Ledave v bližini meje skupino najprej treh in nato še štirih tihotapcev, ki so hoteli preko mosta vtihotapiti razno blago, katerega so imeli v nabitu polnih nahrbtnikov. Finančna stražnika sta se skrila in ko so tihotapci prišli bliže, sta jih pozvala, da naj se ustavijo. Tihotapci pa so nato oddali nenuj več strelov, katerih ni noben pogodil. Stražnika sta jih ponovno pozvala, da naj se predajo. Oni pa so strelišči še naprej in zbežali na vse strani. V tem sta se pa že tudi stražnika poslužila orožja in oddala za tihotapci več strelov. En tihotapec, zadet v čelo, je blebel na mestu mrtev. O drugih tihotapcih ni nobenega sledu. Našli so se trije nahrtniki, napolnjeni naive s sladkorjem, katere so tihotapci na begu odvrgli, ustreljeni ga je pa imel še tudi na hrbtu. — Kdaj bo že konec nesposmetnemu tihotapstvu? Kdo žrečev, med njimi tudi nedolžnih, je že bilo!

LETOPIS (ŠEMATIZEM) LJUBLIJANSKE SKOFIJE ZA LETO 1926.
ki je pred kratkim izšel kot dopolnilo k Letopisu za leto 1924, se še dobri v pisarni škofijeskega ordinariata v Ljubljani za ceno 15 Din. Poleg skrajnih osebnih podatkov starejših duhovnikov vsebuje Letopis poseben seznam duhovnikov, ki so po izdanju Letopisa za leto 1924. nastopili službo, ozirno došli v škoftijo. Nov je v Letopisu zlasti seznam slovenskih župnij in slovenskih duhovnikov v Severni Ameriki. V Letopisu je tudi seznam duhovnikov, ki so umrli v ljubljanski škoftiji v času zadnjih 25 let, t. j. od 1. januarja 1901 do 31. decembra 1925. — Ker je Letopis na razpolago le še prav malo število, se interesenti opozarjajo, da ga čimprej naročijo. Tudi Letopis za leto 1924. se še dobri za ceno 20 Din.

Naročajte >Slovenca<!

Predavanje okrožnega urada za zavarovanje delavcev.

V nedeljo dne 18. t. m. je priredil Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani skupno z Državnim higijenskim zavodom predavanje v St. Pavlu pri Preboldu o socialnem zavarovanju in občni higiji. Za to predavanje

Dnevne novice

★ Prezentiran je bil od stolnega kapitlja Ljubljanskega za župnijo Smlednik g. Josip Cegnar, župnik v Stranjah pri Kamniku.

★ Izpraznjena mesta v prosvetnem ministru, Belgrajska »Pravda« poroča: »Veliko število uglednih prosvetnih delavcev, ki so že preje zavzemali visoka mesta v prosvetnem ministru, je odbilo ponudbo, da se vrnejo na svoja mesta. Kot kandidata za ministrovega pomočnika navajajo Dragomira Abramovića, prosvetnega inspektorja v Skoplju, vendar je zelo dvomljivo, da bi ponudbo sprejel. Vzrok tej rezerviranosti je v tem, da nihče ne veruje v stalnost današnje vlade.«

★ Konferenca v ministrstvu za narodno zdravje. V ministrstvu za narodno zdravje se je vršila konferenca o delu in uporabi proračuna. Konference so se udeležili poleg ministra ministrov pomočnik in načelniki posameznih oddelkov. Razpravljalji so o reformi okrajne zdravniške službe, o preskrbovanju bolnic, o navodilih za preskrbovanje zdravil v bolnicah, o razdelitvi podpor samoupravnim bolnicam, o sestavi nove lekarniške takse in o načrtih novih zdravstvenih zakonov.

★ Prosvetno ministrstvo in Profesorško društvo. Prejšnji prosvetni minister Stjepan Radić je bil uvedel proti Profesorškemu društvu postopanje, ker je društvo v svoji znani spomenici grajalo delo prosvetnega ministra. Preiskavo proti PD je vodil načelnik Gjoka Gjorgjević. Sedaj je izdal prosvetno ministrstvo odlok, s katerim se ustavlja vsako nadaljnje postopanje proti navedenemu društvu.

★ Nove zgradbe v Zagrebu. Zagrebški mestni regulacijski odsek je v svoji zadnji seji odkazal sledeti stavbi: Rudarski bratovski skladnici v Martičevi ulici, tehnični viški šoli zemljišče za realno gimnazijo (v celi širini); prošnje Novinarskega udruženja za prepustitev zemljišča med Savsko ul. in gozdarsko akademijo ni končno veljavno rešil, ker se mora še ugotoviti, ako je primerno, da se dočišči prostor zazida.

★ Štrajk v našičkih podjetjih. Kakor smo že pročitali, je Našička d. d. (tovarna za tanin in parni žaga) začetkom marca naznana svojemu delavstvu, da bo znižala plače za 15 odstot. Delavci so znižanje odklonili in naznali, da začno štrajkati, če bo podjetje znižalo plače. Ravnateljstvo je nato večini delavstva odpovedalo z rokom do 17. t. m. Ta dan so ustavili obrate v tovarnah za tanin, parkete, sode in pohištvo v Lušnjan-Gjurgjenovcu ter v parni žagi v Karlovcu. Na žagah v Lušnjan-Gjurgjenovac, Ljeskovica, Podgradci v Bosni in v zavodu za impregniranje v Karlovcu pa naj bi se delalo dalje. Toda iz solidarnosti je delavstvo pustilo delo tudi na žagi Lušnjan-Gjurgjenovac in v Ljeskovici, tako da delajo sedaj le še na žagi v Podgradcih in v zavodu za impregniranje v Karlovcu, od 5000 delavcev jih dela le še 500, ostalo delavstvo — 4500 — je brez kruha. Družba izjavila, da ni dolžna delati v izgubo. To za družbo, ki v zasebno korist izčrpa iz mrtvega in živega narodnega premoženja težke milijone, pač ni zadosten razlog, da v najtežjem času vrže na tisoče delavstva na cesto.

★ Pogreb † župnika Janeza Širec je pokazal, kako je bil pokojni priljubljen v svoji župniji in daleč na okrog. Pogreba se je udeležilo 31 duhovnikov. Vodil ga je rogaški dekan g. nadžupnik Franc Salamon, ki je tudi imel nagovor in sv. mašo. Na grobu mu je govoril narodni poslanec prof. Vesensjak, pevski zbor pa mu je zapel poslovilno žalostinko.

★ Razpisane pošte. Razpisano je poštno mesto pri pošti Gorenja vas (II-2) ter služba poštnega odpravnika pri pošti: Gorenji Mozelj (III-4) in Žrče (III-3). Prošnje je poslati v teku dveh tednov na poštno ravnateljstvo v Ljubljani.

★ Himen. V pondeljek 19. t. m. se je poročil na Brezjah poštni uradnik Srečko Kadunc z gdč. Ivico Potokarjevo.

★ Spremembe v prometu potniških vlakov. Pričenši s 25. aprilom t. l. dalje vozi na proggi Novomesto—Karlovac dnevno redno vlak št. 1009 odhod iz Novega mesta ob 1.28 pršto Karlovac ob 4.05 t. j. podaljšanje vlaka, ki odhaja iz Ljubljane ob 23 in na proggi Ljubljana gl. kol.—Novo mesto vlak št. 1013 odhod iz Ljubljane ob 10.10, prihod v Novo mesto ob 13.04. Nadalje vozi pričenši od 26. t. m. dalje na proggi Karlovac—Ljubljana dnevno redno vlak št. 1010, odhod iz Karlovca ob 0.17, prihod v Ljubljano ob 5.10. Z veljavno tega nočnega para vlakov bode vpostavljena zoper direktina zveza Ljubljana—Sušak, ker pričeneta z istim dnevom voziti med Zagrebom in Sušakom priklicna brzovlaka. Pribor tega brzovlaka v Sušak je ob 9.1 ter odhod ob 18.37. Pri obeh vlakih se nahaja direktni kurzni voz München—Sušak in obratno. Nadalje prično voziti pričenši z 2. majem t. l. dalje na proggi Ljubljana gl. kol.—Bistrica Boh, jezero in Ljubljana gl. kol.—Kamnik običajni nedeljski izletniški vlaki.

★ Popravil V članek g. Klekla »Zakaj so izgubili slovenski katehetje nagrade?« (»Slovenec«, 15. aprila št. 85) sta se vrinili dve napaki. Prvi odstavek se mora glasiti: »V krajih, kjer se cerkvene vlasti ne poskrbe za predavanje veronauka,... (bodo predavalni tudi ta predmet učitelji doličnih šol, ako so šte veroizpovedi kakor nihovi učenci). V oklepaju že tiskan pravilen tekst. V tretjem odstavku se je Radičev odgovor glasil: «ne

morem in ne morem; ne boste zato lakote umrli. Na ugovor, da so nam vzeti verski zakladi, je odgovoril: »se vam že vrnejo enkrat verski zakladi.«

★ Samomor Slovenske. Belgrajska »Večernje Vreme« poroča iz Užic, da so našli v reki Cetini pod užko železniško postajo truplo neznané ženske, stare od 25 do 30 let. Ugotovilo se je, da gre za samomor. Identita se ni mogla dognati. Baje je to truplo neke Slovenke, ki je pred dvema dnevoma prišla v Užice.

Odkritje spomenika padlim vojakom.

Bivši vojaki iz svetovne vojne vasi Dobrunje pri Ljubljani vabijo k odkriju spomenika padlim vojakom v svetovni vojni, ki se vrši v nedeljo dne 25. aprila t. l. pri cerkvi sv. Urha v Dobrunjah s slednjem sporedom:

Ob 10. ur sv. maša, ki jo daruje bivši vojni kurat č. g. Fr. Bonač. Med sv. mašo darovanje za spomenik.

Zbirališče pred spomenikom. Petje: Moški zbor: Blagor mu.

Odkritje in blagoslov spomenika. Deklamacija: Atelj je padel.

Moški zbor: Vigred se povrne. Deklamacija: Pozdrav Očetu in Materi.

Libera.

Govor č. g. Fr. Bonača. Moški zbor: Oj, Doberdo.

Zborovanje bivših vojakov.

Popoldne ob treh litanijskih, govor in darovanje.

Slavnost, pri kateri sodeluje godba iz Dev. Marije v Polju. Zaključi prijateljska zabava.

Ljubljana

○ Slovesna sv. maša zadušnica za pokojnim bivšim ravnateljem stolnega kora Antonom Foesterjem bo v pondeljek 26. t. m. ob osmih v stolnici. Stolni kapitelj in stolni kor vabita k udeležbi vse Foersterjeve prijatelje, znance in častilce.

○ Poštni generalni ravnatelj v Ljubljani. O tem obisku, ki smo o njem že poročali, izvemo dodatno še sledi: G. generalni ravnatelj si je ogledal poslovanje v posameznih oddelkih poštnega ravnateljstva, zlasti pa uradno tiskarno, ki ma dobiti v doglednem času še dva tiskarska stroja, tako da se bodo v njih tiskale uradne tiskovine ne samo za ljubljansko poštno ravnateljstvo, ampak za vsa raznateljstva v naši državi. Na ljubljanski glavni pošti se je zanimal zlasti za avtomatsko telefonsko centralo, ki je tako rekoč dodelana. Naslednji dan je pa inspiciral poslovanje v ljubljanski podružnici poštnih hranilnic. G. generalni ravnatelj se je o vsem ljubljanskem poštnem poslovanju jako povabilno izrazil.

○ Abstinencni krožki drž. moškega in ženskega učiteljišča v Ljubljani so priredili včeraj ob pol 8 v telovadnici državnih učiteljišč akademijo s prav pestrim sporedom. Akademije so se udeležili tudi zastopniki raznih korporacij in protalkoholnih društev. Posamezne točke so že vse vratne v obdobju. Abstinentska ideja je med učiteljskim načinjem zelo razširjena, kar je gotovo zelo razveseljivo dejstvo.

○ Oddaja košnje. V soboto 24. aprila t. l. ob 9 dopoldne se bo vršila prostovoljna javna dražba košnje na mestnih potih in šradonih v Trnovskem predmetju za dobo tekočega leta. Zbirališče dražiteljev je na mostu koncem Operekske ceste. Zakupino bo plačati takoj po končani dražbi. Interesenti se vabijo, da se napovedane dražbe udeležijo.

Mariport

○ Deklamatorji. Posebna razvada se je razpasla po naših šolah. Prihajajo in nastopajo pred šolsko deco razni deklamatorji, ki svoj program v dobril poluri absolvirajo, seveda »prvorstno« umetniško, poberejo dijamonc, ki je itak redke dinarčki in s tem komodno žive. Ni dolgo tega, ko je tak deklamator nastopil. Njegovega nastopa, ki je vzel eno učeno uro, se je udeležilo do 250 dijakov. Plačali so po 1 Din. Pa takrat so dijaki šli, ker je pač ena ura manj v šoli 1 Din vredna. Tedaj pa nastopa zoper drugi umetnik deklamator. Ta pa zahteva 3 Din in popoldne ob 5 bo nastopil. Seveda so dijaki takoj izračunali da so na dvojni škodi in se jih je javilo le malo. Nimač denarja in ne časa. Ker se ti deklamatorji sklicujejo na občinstva dovoljenja, bi skoro bilo dobro, da javno povemo, naj se naših šol ne trapi s takimi rečmi. Sačiudi domače učiteljske moči znajo deklamirati in dijali tudi. Ravnateljstva šol bodo pa tudi hvaležna, če bo red v šoli.

○ Predzračna vožnja. V noči od 19. na 20. t. m. si je privočil neki avtomobilist šalo, da je zavzel z Glavnega trga v divjem tempu skozi prehod pod rotovžem na Rotovški trg. Pri tem je zadel ob lesen v tla zabit drog, ki brani, da ne morejo vozoviti skozi prehod. Avto je drog kar odrezal, ne da bi se sam poškodoval. Objesten avtomobilist je pa imel kljub temu smolo, kajti opazilo ga je oko postave ter zapomnil številko, tako da ne bo ušel zasluzeni kazni.

○ Moderne ženske. V pondeljek zvečer, je zadal stražnik v Slovenski ulici dve gospodinje, preoblečeni v moško obliko. Stražnik je obe aretilar. Na stražnici sta pričnali, da sta se preoblečili v moško obliko radi neke stave, nekar sta bili izpuščeni. Cudna stava — kmalu bodo moški triček nositi krila.

□ Isbruh ognja. Dne 19. t. m. je nenadoma izbruhnil ogenj na strehi parne žage »Dračev« v Melju. Ogenj je najbrž zanetila iskra iz parnega stroja, ki žene žago. Ogenj so delavci hitro pogasili, predno je zavzel večji obseg. Požarne brambe sploh ni bilo trebaalarimirati.

□ Policijski drobiš. Pretekli torek je policijski zoper dobla iz Avstrije posiljatev 8 izgnancev, katere je ekspedirala naprej — Radi poskusa prekoračenja meje je bil aretiran neki Franc Rith, ki zatrjuje da je rodom iz Indije ter ob meji iskal nekega svojega rojaka.

□ Prenovitev županove sobe. Sprejemna soba mariborskega g. župana je bila res potrebna prenovitve. Šmidska dela je prevzel pleskar Holzinger, ki je preslikal sobo na stropu belo, stene so rdečaste. Škoda, ker so odstranili pri prenavljanju stare stukature in grbe na stropu. Pohištvo bo te dni izgotovil mišar Potočnik. Prenovitev bo končana v par dneh.

□ Nobel vol. Mariborski mesar je kupil od slišniške graščine več parov volov za izvoz v Avstrijo. Včeraj so gnali proti poldne to res lepo živino po Aleksandrovi cesti na kolodvor. Največji vol se ni za nobeno ceno premaknil z mesta. Morali so po težki vozi, so načoljili vola s pomočjo orodja požarne brambe in potem sta ga peljala dva konja na kolodvor, kjer je stopil takoj z voze v vagon.

□ To popravilo bi bilo nujno potrebno. Koroška cesta ima na desni strani prav dober in lep trotoar, a na lev strani so shojene v kamene plošče globoke luknje. V teh luknjah se nabira pri dežju voda ter blato in človek se čisto ogredi, ako gre ob času deževja po desni strani. Asfaltiranje tega trotoaria bi bilo nujo potrebno in ne bi bilo veliko. Mestno občino bo treba zainteresirati za to popravilo.

□ Izredni občni zbor podružnice Zvezne invalidov v Mariboru se na poziv izvršilnega odbora zveze vočnih invalidov v Ljubljani vrši dne 25. t. m. ob 9 dopoldne v Gambrinov dvor. Dnevni red: 1. Vzrok demisije celokupnega odbora podružnice, 2. Absolutorij, 3. Volitev novega odbora podružnice, 4. Slučajnosti. Vse članstvo in poverjenike z deželi pozivamo, da se obč. zbor polnoštivilno udeležijo.

□ Žensko učiteljišče je še vedno brez ravnatelja in nihče ne ve, kako se bo ta kočljiva zedeva uredila. Tudi na moškem učiteljišču je še vse pri starem. Novega ravnatelja g. Kadunca še ni od nikoder in ravnateljske posle vodi še vedno g. Pirc.

□ Studenec pri Mariboru. Cenj. bralcem in prijateljem »Slovenca« se naznana, da računa istega trafika Zadnik, Kralja Petra c. 1 nasproti gostilne Rechberger, že v opoldanskih urah.

□ Pobrezje pri Mariboru. Glavno cepljenje koz se vrši v petek dne 28. t. m. dopoldne ob 9 v šolskem poslopu. Pregled cepljenih koz se vrši dne 30. t. m. na istem mestu in ob isti uri. Starši novorojenčkov (1925) so dolžni, da prinesajo svoje malčke k cepljenju, ki se vrši brezplačno.

□ Posredovalnica za delo. Od 12. do 18. je iskalo dela 1022 oseb. Prostih službenih mest je bilo 772, v 55 slučajih se je posredovalo. 9 oseb je odpotovalo v tujino. 264 oseb, ki se po 2 mesecih niso več javile se je črtalo iz preleta.

□ Po stopnicah je padla v Gosposki ulici št. 37 16 letna učenka Julijana Kunčič iz Pobrežja. Razbilna si je desno koleno; rešilni oddelek je prepeljal v bolnič.

□ Umestna naredba. Kljub vsem oponozilom v časopisu se mariborsko občinstvo ne more navaditi, da bi pazilo na čistost in snago na ulicah. Vsi odpadki se mečejo kar na tlak, ob cunji in papirju do oranžnih lupin. Glavni trg in Gosposka ulica, kjer je največ prometa, v nesnagi prednjačita. Da se navadi občinstvo na boljše manjše, bi bilo uместno posnemati Zagreb. Zagrebška policija je uvedla kazen za vsako onesnaženje ulic. Kaznjuje se kar na cesti — vsak stražnik nosi pri sebi en blok s potrdili in če zaloti pasanta, da je vrgel na ulico papir ali druge smeti, ga na mesec oglobi z 2 Din.

□ Obtoženi radi javnega nasilja. Zadnji petek zvečer je popival 5 splavarjev pri gostilničnu Pecu ob Dravi pri Rušah. Ko so se enkrat že napolili v omenjeni krmi, so šli v vas Selincovo in nadaljevali pijanski posel pri krčarju Francu Hitel. Ker jim krčmar na hotel datti več vina, se je razvila načinjevanje in drugo jutro so jih oddali vključene v zapore mariborskoga okrožnega sodišča, kjer se še danes vicajo in jih bo obtožil državni pravnik in radi ja nega nasilja. Kolovodja teh vročekrvev je bil znan Cyril Zavrnik, ki je imel že večkrat opravka s sodiščem in z zapori.

□ Ljudska univerza v Mariportu. Še enkrat po arhivu na večinteresantni prireditvi teme »Slovenec«, ki je bila v letu 1926 predlagana predavanja znamenitih slovenskih učenjencev in znanosti. Na tem predavanju je bil predlagan predavanec dr. Strygowskega o izvoru in razvoju arijske umetnosti v četrtek dne 22. aprila. 2. na koncert s francosko gitaro pri teh graških umetnikov g. Kroemerja in g. M. chla v petek dne 23. aprila.

la. Obe prireditvi sta v veliki kazinski dvorani ob 8 zvečer. V pondeljek dne

se vendar dalo vprašanje dobrega, stalnega organista kako urediti. Gotovo bi vsa fara rada prispevala k temu, samo da bi bilo v cerkvi res lepo petje in bi orgle doble svojega mojstra.

Kamniško pevsko okrožje se je pri koncertu v Ljubljani dobro odrezovalo po izvajanjem, ali številčno je bilo najslabše zastopano. Okolično se je odzvala dobro, ali mesto samo je poslalo cele štiri pevke in pevke. Tudi tu se pozna potreba, hitra potreba dobrega organista, ki bi družil v zbor, ki je včasih štel do 40 mož, znova zbral in poživil. Upajmo, da tele vrstice ne bodo bob v stoni!

Hrastnik

Pravsveta. Zelo lep uspeh se obeta »Krekovi socialni šoli«, če se bo srečno zaključila. Sicar so se predavanja nekoliko prepozno začela. Dosedaj še ni spred izčrpalo in je ob lepih nedeljah mladino težje obdržati na predavanjih. Poleg teh okolnosti so se voditelji šole moral spriznatiti že z dejstvom, da zadnji čas kar po vrsti več nedelj ni bilo objavljenih predavateljev, kar ubija veselje ukažljini mladini in delavljenu zadružuje, da brez haska čas trati. — V nedeljo se je vršil občni zbor kat. izobr. družava na Dolu. — Prisodnijo nedeljo se vrši na Dolu sestanek delavske mladine, da si osnuje novo organizacijo »Krekove mladine«. Mogoče bo tak sestanek krščanske delavske mladine v nedeljo tudi za kemfino tovarno in okolično, ker gre tudi tam gibanje za ustanovitev »Krekove mladine«.

Gospodarsvo. Preteklo nedeljo je bil občni zbor knetiske nabavne zadruge na Dolu. Zadruga zaznamuje nad 5,134.300 dinarjev prometa v preteklem letu. Zadrugo je ustavil in jo še do danes požrtvovalno vodi č. g. Šafšnik, kaplan na Dolu. Na občnem zboru zadruge in izobraževalnega društva se je izrazila misel, naj bi obe dobro stoječi organizaciji, zadruga in poslojnicu, s pomočjo krščanskega prebivalstva postavili preporebni društveni dom na Dolu. — Ljudska hraničnika v Hrastniku dobro napreduje vkljub krizi, ki vlada pri nas. — Vse blivje gospodarsko poslopje pokojnega trgovca Vouka je kupila steklarina, da ga preuredi v delavska stanovanja. Steklarina zdaj tudi novo hišo za stanovanja. Zanemarjena delavska stanovanja (na zunaj) so vsekakor v kemični tovarni. Tu bi ravnotežito storilo hvalježno delo, če bi dalo vse te hišice pobediti. — Novo trgovino je otvoril g. Stravs v hiši g. Bantana.

Za efektne loterijo društvenega doma v Trbovljah vlada veliko zanimanje. Srečke se dobe med drugim pri tovaršu Janku Arnšku.

Redukcija. Dne 15. t. m. je bilo zoper nekaj delavcev odpuščenih od dela.

Mežiška dolina

Guštanj. (Cerkveno petje.) Na letošnjo Večko noč nas je presenetil moški cerkveni zbor s svojim nastopom in petjem pri procesiji in slovenski službi božji. Sicer so že doslej nekateri izmed moških pevcev požrtvovalno sodelovali pri guštanjskem mešanem cerkv. zboru, ki se je tudi zadnje mesec izpolnil, da ga je veselje slišati. Toda za svoj samostojni nastop so si izbrali velikonočne praznike. Njihovo petje je napravilo vse skozi dober včas; udeleženci so se po petju po vrsti s priznanjem izražali. Prebivalstvu Mežiške doline se ne nudi preveč prilike poslušati dobre pevske zbrane; tudi še niso široke plasti ljudstva vzgojene, da bi posečale koncertne prireditve tukajnjega pevskega in godbenega društva. Zato vrše moški člani cerkvenega pevskega zbara, pa bodisi, da sodelujejo pri mešanem zboru, ali pa, če kot moški zbor nastopajo, odlično prostovno delo, ko s svojim petjem bude med prebivalstvom zanimanje, veselje in zmisel za lepo petje. Vrhutek je tudi sv. maša vsa oživljena in kar prekratka za nas »mehke Korošce!« Naj bi bile te besede v pobudo vsem cerkvenim pevcem in pevkam, da se marljivo vezbajo, če tudi samo za »božji lon«. Morda se pa ogliasi moški zbor kdaj pri majniški poboznosti?

Prevalje. (Strankarsko gibanje.) Zaupni sestanek odbornikov in zaupnikov krajevnih organizacij SLS cele Mežiške doline se bo vršil za leto 1926 na Prevaljah, dne 25. aprila. (Markova nedelja) v zgornjih prostorih kat. prosvetnega društva, v gostilni »Korotanc«, ob pol 1. uri popoldne. Udeležba je častna zadeda! Poročal bo glavni tajnik SLS iz Maribora g. Marko Kranjc.

Pozlanec dr. Gossar ima 25. aprila, v nedeljo, po pozni službi božji na Prevaljah v gostilni »Korotanc« javni politični shod za svoje volivce iz Prevalj, Guštanja, Tolsteja vrba in Kotelj. Poročal bo o političnem položaju, o izbirjanju davkov, o premagokopni družbi v Trbovljah, o občinskih volitvah na Prevaljah itd. Seveda bo vsakemu volivcu na razpolago za sprejemanje pritožb, prošenj in posredovanj.

Ptuj

⊕ Blagoslovilje novih orgelj v minoristični cerkvi v Ptuju se izvrši v nedeljo 9. maja t. l. Blagoslovil jih bo prevzeten škofov lavantski, dr. Andrej Karlin. Popoldne istega dne so bo vršili koncert, kjer nastopijo slovenski umetniki-igraci. pride pa tudi profesor na cerkveno-glasbeni akademiji na Dunaju g. Goller.

Prekmurje

Za kruhom. Zadnji ponedeljek zvečer se je odpeljal iz M. Sobote v Belje na drž. posesstvo posuben vlast sezonskih delavcev. V navadnih živinskih vagonih brez vsake opreme se je 550 mož, žena, fantov in dekle odpeljalo, da zaslužijo svojcem in sebi kruh za zimo. Ob pogledu na to mnogo še človek res doživi vso brdkost naših prekmurskih Goritaneev, katerim rodna zemlja ne radi dovolj kruha, kar je g. Malešič tako lepo opisal v svojem »Kruhuc«. Edini njihov up so palirji, ki pa imajo vobče tako malo sreca za njihovo gorje. Do 13 dinarjev na dan, to bo letošnje plačilo za težko celodnevno poljsko delo. Marsikateri, zlasti boljši delavec, se ni mogel odločiti za to sramotno ceno. Upal je, da bo dobil kaj boljšega. Vsi ti sedaj še vedno žakajo, od dneva do dneva pa bolj rastjo njihove skrbi. Zaman isčešo koga, da bi jim pomagal.

Bogojina. Pod milim nebom se je vršil pri nas veličasten shod SLS 18. t. m. Shod je otvoril g. Stefan Horvat, predsednik stranke in župan občine. Po pozdravu na g. poslanca Klekla in navzoča zborovalcem je dal besedo poslanec, ki je nad eno uro govoril med splošnim odobravanjem preko 200 broječi zbrani možnici. Zastopane so bile poleti domače župnine še marjanska, bedenška, dobromiška in belinskna. V svojem govoru, v katerem nas je bogojnitarje, ki smo izmed 570 glasov oddali 500 za SLS nazival steber stranke v Prekmurju, nam je poslanec obširno razložil politični položaj, agrarno vprašanje, proračun na podlagi Radičevih obljub, da »dače nede, če mo mi na vladat« ter vprašanje vodne zadruge in novega občinskega zakona. Odkril nam je tudi namero govorilih plačnih krogov, zaskaj agitirajo ti za priklopitev Prekmurja k Hrvatski in zakaj bočejo proti »Novinam« izjaviti nov slovensko-mađarski list.

Za krasne besede smo se g. poslancu že na shodu zahvalili, a ta zahvala je samo začetek one mogočne zahvale, ki bo izšla iz Bogojine ter poplavila celo Slov. Krajinu in ki se bo utesnila v akciji za našo stranko, ki nam je dala v g. narodnem poslancu tako idealnega, požrtvovalnega delavca za naši sromašni narod. Nikdar ne bomo pozabili njegovega nesrebrenega in trudopalnega dela v agrarnem vprašanju, da reši naš narod zanjk oderuhov in da prepreči našo gospodarsko propast.

Shod v Turnišu. Iz Bogojine se je prinejal 18. t. m. narodni poslanec g. Klekl v Turnišče že proti večeru. Pod milim nebom je tu govoril do 300 zbranim turniškim »pörgarjem«. Shod je otvoril predsednik stranke g. Vojkovič Jožef. Govor poslanca se je tikal Radičevih skokov in demagogij v politiki, protivske in protikmecke strani njezine politike, agrara, proračuna in nekaj krajevnih zadev. Shod je najlepšo uspel.

Kdo si je naročil »Novinec na naš poziv?« Uprava »Novine« nam javila, da samo kavarna »Union« v Ljubljani.

Primorsko

Istrske občine v tujih rokah. Z dnem 21. t. m. so v Istrski in reški pokrajini prevzeli upravo občin novoimenovani potešti. Med imeni citamo skoraj sama italijanska imena. V Podgradi je potešat Guido D'Ambrosi, v Herbeljah-Kozini Ivan Pečar, v Marezigh Egidijs Parovel, v Trnovem pri Ilirske Bistrici Carlo Ognibene.

UCNI TEČAJI NA SREDNJI VINARSKI IN SADJARSKI ŠOLI V MARIBORU.

Od letošnjih 10 učnih tečajev se jih je izvršilo že pet (precepiljanje sadnega dreva dvakrat, sajenje in oskrbovanje sadnega dreva, trsna rez in obdelovanje zemlje, gnojila in gnojevanje ter semenarstvo). Le nekateri tečaji so bili bolje obiskani. Najboljši obisk (okoli 70 udeležencev) zaznamuje vrinarski tečaj z dne 19. aprila, ki ga je še posebej priredila na tem zavodu Mariborska podružnica Sadjarškega in vrinarskega društva za Slovenijo. Ostalih pet tečajev se vrši po naslednjem redu: A. Vinarški in kletarski tečaji: 1. cepiljanje in trsnjanje v sredo (28. aprila); 2. petdnevni kletarski tečaj od torka do vključljive sobote (4.-8. maja) in 3. grozdni sukač v vprežno orodje v vinarištvu v soboto (22. maja). B. Poljedelska tečaja: 1. rastlinski škodljivci in bolezni v pondeljek (3. maja) in 2. krma in krmiljenje v tork (25. maja). Začetek vsak dan ob 8. Pouk je brezplačen. Zanimanjem, ki so se pismeno že prijavili za obisk tečajev, se piše še posebej. Udeležujejo se tečajev lahko tudi drugi, in kolikor po prostoru. Za cepljenje se potrebuje cepilni nož.

Kulturni pregled

Mednarodni kongres duševnih delavcev na Dunaju.

Dne 6., 7., 8. in 9. aprila t. l. se je vršil na Dunaju internacionalni kongres duševnih delavcev. Jugoslovanska narodna zveza intelektualnih delavcev, ki ima svojo pokrajinsko sekcijo za Slovenijo v Ljubljani, je bila zastopana po profesorju belgrajske univerze g. Andonoviću, profesorju ljubljanske univerze dr. L. Pitamicu, načelniku finančnega ministra dr. M. Jovanoviću in V. Djuričiću. Kongres se je udeležil še zastopniki avstrijskih, francoskih, angleških, šehoslovaških, romunskih, poljskih in nizozemskih organizacij. Dunajski »Zentralrat der geistigen Arbeiter« je priredil vsem tem društvom, ki so člani internacionale konfederacije duševnih delavcev s sedežem v Parizu, sijajn sprejem.

Po svojem značaju in svojih ciljih poskuša navedena internacionalna organizacija delovati v ozkem stiku z vsemi napravnimi društvima narodov: s stališčem duševnega dela z internacionalnim institutom za intelektualno kooperacijo v Parizu, s stališčem organizacije dela, kar se materijalne strani tiče, pa z internacionalnim uradom dela v Ženevi. Zlašči vstop v upravo tega urada bi bil v svetu zdržanja materialnega položaja duševnih delavcev velikega vrednosti. Temu se pa sedaj še zoperstavljajo velike težkoce. Zato je dunajski kongres sklenil zaprositi upravo internacionalne zvezne, da naj poskuša sporazumno z ravnateljem internacionalnega urada dela doseči polnovredno zastopstvo in elektralnih delavcev pri tem uradu.

O nadaljnih razpravah je potrebno omeniti francosko poročilo o duševni svojini, v katerem se je zlasti opozorilo na razne pomanjkljivosti zaznane v tem pogledu ter so se priporočali interesantni predlogi v svrhu boljše in vsestranske zaščite te svojine.

Izmed referatov, ki so se bavili z uradniškim vprašanjem, je bil najzanimivejši angleški. Na Angleških obstojajo mešane komisije za ureditev uradniških vprašanj, zlasti kar se tiče plač: nad posameznimi komisijami za vsako posamezno uradniško stroko je centralna komisija za celo državo, sestojča iz 27 zastopnikov uradniških organizacij in 27 zastopnikov vlade. Za slučaj, da se ta komisija ne more zediniti, odloča razsodilje, se stopeje iz enega zastopnika uradništva, enega zastopnika vlade in neutralnega predsednika. Angleška delegacija je pripravila ta sistem, ki uspešno deluje, tudi za druge države, čemur se je kongres pridružil. Jugoslovanska delegacija se je zlasti zavzela za izboljšanje materialnega položaja uradnikov. Kongres je tudi po avstrijskem referatu o privatnih uradnikih izrazil željo, naj se dosegne sporazum med uradniškimi organizacijami raznih držav pod vodstvom internacionalne zvezne v svetu dosegne socialne zakonodaje za uradnike na podlagi najboljih in najnaprednejših zakonov. Češki delegat je poročal o delovanju raznih sekcij (n. pr. umetniške, univerzitetne) internacionalnega instituta za intelektualno kooperacijo v Parizu. Poljski delegat je poročal o raznih načinih intenzivnejšega sodelovanja organizacij duševnih delavcev. Francoski so še poročali o zelo važnem vprašanju kolektivnih pogodb duševnih delavcev, ki obstojajo za nekatere kategorije teh delavcev v Franciji, Nemčiji, Angliji in Italiji.

Materijal o tem vprašanju se bo za proučevanje poslat vsem vpljuvanjem organizacijam.

Dunajski kongres pomenja e'apo v razvoju gibanja duševnih delavcev in njihovega stremljenja, da dosežejo boljšo bodočnost v materialnem in duševnem oziru. Seveda pa je prva podlaga za doseganja tega cilja čim boljša organizacija teh delavcev v vsaki deželi, zato je potrebno, da se tudi v naši državi vsa obstoječa društva uradnikov, literatov, profesorjev, zdravnikov, inženierjev in

kar še vse deluje z umom, pridružijo naši narodni zvezni, v Sloveniji najboljši potom »Zvezni duševnih delavcev za Slovenijo«, ki ima svoj sedež v Ljubljani, Kongresni trg št. 7.

Šimenčev uspeh v Pragi

Zagrebški »Obzor« poroča o gostovanju našega goriškega rojaka opernega pevca Marija Šimenc, ki je član zagrebške opere, v Pragi: »Simenc si je s svojim koncertom 18. t. m. odpril vrata v svet. S tem mislim, da je njegov prasič dobil uspel tako vsestransko, da more v najkrajšem času postati pevec svetovnega imena. Njegov glas je tako svetel, poln in sonoren, kakor jih v Pragi ni bilo veliko. Poleg tega mu je glas gibčen, mehak in registriran tako, da mu je barva glasu v vseh legah popolnoma enaka. Dočim in v najvišjih legah še nima one izrazitosti, presenečajo srednjne in visoke note z izredno svežostjo, ki se izraža posebno v višjih legah, v katerih se glas stopnjuje do veltile intenzivnosti in sonornosti. Pevec se obeta najboljša bodočnost in sprič njegovega resnega umevanja umetnosti niti najmanj ne dvomim, da mu bodo tukajšnji uspehi pobudila k nadaljnemu delu in študiju, da bi mu glas dosegel tisto elastičnost in izrazitost, ki bi ga postavila ob bok svetovnih pevcev.« Prešedel na koncertni program piše »Obzor« poročalec: »Od pesmi, ki jih je pel Šimenc, so mu najboljše uspehe: »Ciganka Marija« od Ipavca in Vilharjev »Mornar«, toda največji uspeh je dosegel v arijah iz oper, in to v Smetanovi »Poljube«, ki jo je moral ponavljati in v končni točki programa »Pagliaccie«, kateri je moral ob velikem aplavzu dodati še eno točko. — Včeraj je pevec nastopil v Nar. divadlu v »Toscie. Dasi prškemu občinstvu neznan in zato brez vsega pristala, je že s prvimi takli obrnil nase pozornost, a po odpeti ariji je navdušil celo gledališče, ki ga je pri odprtih scenih nagradilo z burnim odobravanjem. Vrhunec je dosegel v tretjem delu (»E lucean le stelle«), za kar ga je občinstvo ponovno nagradilo pri odprtih scenih z znanim odobravanjem, na koncu opere pa z viharnimi »životicami« in »zbravocami. Šimenčev sinčnji nastop ne bo zadnji na odu Nar. divadla. Veselimo se, da je to bil zoper naš človek, ki je tako dobro uspel in ki je ugled zagrebške opere v tujini znatno povzdrignil. Želimo zagrebški operi, da tako vrla silo obdrži, čeprav po njegovem prasičem debutu za to ni mnogo nade.« — G. Šimencu na lepem uspehu iskreno čestitamo! *

Za koncert Češke Filharmonije, ki se bo vršil dne 6. maja t. l. in ga bo izvajalo pod taktirko mojstra Vaclava Talicha 80 članov Češke Filharmonije, so vstopnice od danes delna na razpolago v Matični knjižnici. Cene sedežem od 60 Din do 15 Din. stoječa po 12. dneška po 8 Din. Dneška stoječa se oddajajo samo proti legitimaciji.

* * *

ALEKSANDAR V. SOLOVJEV, ODABRANI SPOMENICI SRPSKOG PRAVA

(od XII. do kraja XV. veka). Založba Gece Kona, Beograd, 1926.

Ruski učenjak Aleksander Solovjev, honorarni profesor belgrajske vseučilišča, je z imenovanjem delom, kjer je zbral 15 za srednjeveško srbsko

Po svetu

+ Vrtnar kot teolog. Neki ameriški časopis je imel »duhovito« misel, da razpiše anketu o vprašanju — neumrjočnosti človeške duše. Oglasili so se vsi mogoči ljudje, med njimi tudi sloveči kalifornijski vrtnar Luther Burbank. Ta mož je v svoji stroki res velik strokovnjak; njegov vrt je tako znamenit, da ljudje radi plačajo po 10 dollarjev vstopnine, da si ga morejo ogledati. Burbanku na enem samem debelcu cvete 57 vrst vrtnic. Črešnje cepi na jablan in prideluje čeplje brez koščic. Vzgojil je kaktus brez bodic. Sedaj se baje peča s križanjem čebel s kresnicami z namenom, da bi se čebele svetile in bi mogle svoje delo nadaljevati tudi ponoči. Ta mož je izjavil, da človeška duša ni neumrjoča. Protestantni v San Franciscu so Burbanka povabili, da v cerkvi na prižnici utemelji svojo trditev. (Kaj takega more pasti na um pač samo protestantom!) Burbank je mislil, da je kot izvrsten vrtnar istotno poklican, da govoriti o neumrjočnosti človeške duše kakor če bi šlo za tokaz o nesmrtnosti rjavega hrošča. Sprejel je ponudbo in zbranim protestantom pripovedoval take reči, da je bilo to celo protestantskemu verskemu pojmovanju pneuma. Med drugim je rekkel, da je prav tak brezverec kakor je bil brezverec — Kristus. Poslušalci so se zgražali, ali eden izmed njih je ob odhodu iz cerkve dobro menil, da take »pridige« niso nič čudnega tam, kjer velja načelo, da sme sv. pismo razlagati vsak čepljar prav tako kakor sv. Janez Zlatoust ali sv. Avguštin.

+ Moška moda. Na Angleškem se je začela spomladanska modna sezona. Britansko zdravniško društvo zahteva temeljito izpremembo dosedanja moške obleke. Pred vsem morajo za vedno izginiti »izredno nehigienične dolge spodnje hlače, katere naj nadomeščijo kratke. Te hlače naj ne sežejo čez koleno. Ob toplem vremenu naj bodo kolena sploh gola. Zavreči je treba tudi stope zapete ovratnike (mehke, ker so bili naškrabani trdnii iz mode že pred dvema letoma). Vsi moški naj nosijo srajce s široko izrezanim ležečim ovratnikom »Byrone«. Klobuki in športne kape so v letnem času sploh odveč in škodljivi za zdravje. — Ta moda bo gotovo izvrala bud protest pri klobučarjih.

+ Fordovi spomini. Pariški časopis »Petit Parisien« je začel prinašati spomine avtomobilskega kralja Forda. V prvem članku je na kratko opisana karijera ameriškega milijardera. Ford je zapustil že v 17. letu proti očetovi volji rojstno hišo, da bi postal mehanik. L. 1892. je našel službo v Edisonovi družbi kot delavec. V prostem času, kolikor ga je imel, je napravil prvi primitiven avto. Pozneje je kupil majhno delavnico in začel izdelovati avtomobilska vozila. Ker so njegovi vozovi pri tekmah splošno uspevali, je njegovo ime v avtomobilski industriji zaslovelo tako, da je mogel že v l. 1896. ustanoviti avtomobilski družbo. Odslej je začel izdelovati avtomobile v veliki množini. Svoj model je stalno izboljševal in l. 1906. je imel že toliko sredstev, da je lahko kupil vse delnice svoje družbe. Tako je postal imetnik vsega podjetja. Od te dobe je zaznamovali čudo velik razmah Fordovih tvornic. L. 1914. je izdelal 78 tisoč, l. 1916. že 785.000, l. 1919. en milijon, l. 1921. pa kar pet milijonov avtomobilov. Od začetka tega leta izdela vsaka Fordova tvorica dnevno najmanj 8000 avtomobilskih vozil.

+ Turški policist. Neki angleški časopis daje lekcije angleškim šoferjem, ki se vedno pritožujejo, da je n. pr. londonska policija prestroga napram njim. Med drugim jim svetuje, naj gredo v Carigrad, kjer je policija oborožena z deskami, v katerih je nabiti polno žebanje. Če se policijsku zdi, da avto vozi prehitro, pa vrže neposredno pred avtomobil desko na tla. Seveda vsak šofer skuša avto ustaviti, da ne bi predri pneumatičke. Če se mu to ne posreči, je dokaz da ima slabe zavore in šofer ali lastnik avtomobila je kaznovan.

+ Shaw investira denar v zgradbe, pišejo deloma nekoliko ironično londonski listi. Stvar je taka-le: Easingtonski občinski svet je zgradal skoraj tisoč hiš za delavce — večinoma za rudarje — in je hotel velikopotezni načrt še nadalje izvajati, pa mu je začelo primanjkovati denarja. Bernardu Shawu je njegov prijatelj Sidney Webb pripovedoval o teh finančnih težavah mesta Easington; Shaw je nato brzojavil županu, da je pripravljen posoditi mestu trideset tisoč funtov šterlingov (osem in četri milijona dinarjev). Mestna uprava je ponudbo sprejela in se zavezala plačevati po 5% obresti. — In tako bodo s Shawovimi honorarji zdali hiše za delavce. Dobro nalok!

+ Energična gesta dunajskih gostilničarjev. Ker je pivovarniški kartel neupravičeno povišal cene pivu, so gostilničarji na svojem sestanku sklenili, da ga ne bodo več prodajali. Bo gotovo pomagalo!

+ Moderno praznoverje. Londonski list »Universal« poroča, da je v angleških deželah nad 16 milijonov ljudi, ki se več ali manj stalno pečajo s spiritizmom. V Angliji sami vežbajo 1700 otrok za medije. Kardinal Bourne je sedaj začel boj proti temu nezaslišanemu izkorisčanju praznoverja. Pred vsem se razvijajo brošure in knjige, ki obveščajo ljudi o vseh znamenitejših slučajih razkrinkanih medijev.

Narava in ljudje

VITALNA SILA V RASTLINAH.

Ta sila je v različnih organizmih različno zastopana, vendar velja v naravi v splošnem dejstvo, da ima čim nižje razvit organizem tem več vitalne sile v sebi, kar je razumljivo s tega stališča, da je slabješim vsaj na ta način zasiguran obstanek. Najvažnejši pogoj za življenje rastlin je voda. Na podlagi posameznih poizkusov so pa dognali, da se posamezne vrste ohranijo tudi brez vode dalj časa. Sukulentne rastline ostanejo brez nje dolgo časa normalne, toda tudi mnoge druge, ki nimajo sukulentne značaja, lahko dalj časa vztrajajo brez vode. Naša najnavadnejša sobna rastlina Tradescantia zebrina v T. virginica je v tem ozaru zelo odporna. Lahko ji odstrizemo posamezne vejice in jih pustimo ležati na zraku brez vode, pa se bodo kljub temu ohranile še sveže, nekoliko časa bodo še celo rastle. Ako od Ipomoea purpurea odrezemo vejico s cvetnim popkom, bo ta vejica ostala brez vode celo na solnčnem kraju popolnoma sveža, v mnogih slučajih se bo še celo razvezeta. Kakor morejo rastline prenesti večje pomanjkanje vode, tako morejo tudi različne temperature, pri katerih bi vsak drug organizem poginil. Pri visokih temperaturah ohranijo svojo vitalno silo zlasti organizmi v posušenem stanju kot so na primer semena, spore, razne glive in alge. Posušenim glijam cepljivkam prav nič ne škoduje temperatura 60 do 70 stopinj Celzija. Pri 100 stopinjah sicer zunanje stanice poginejo, notranje pa kljub temu še nadalje ohranijo svojo vitalno silo v sebi. Nizke temperature prenašajo mnogo lažje nego visoke, ker slednje pospešujejo ali pa večkrat tudi povzročujejo gorenje, nižje pa le konzervirajo in torej ne učinkujejo uničujoče na organizme. Delali so poizkuse pri najnižji temperaturi, ki so jo mogli dosegiti, to je pri 120 stopinjah Celzija, pa še ni zamrlo življenje v rastlini. Vitalna sila pa je končno tudi pri najvišjih rastlinah izredno velika. Znani botanik Niel je dognal, da korenine odsekanih dreves ne poginejo takoj in zgnijejo, temveč ostanejo žive še dolgo časa, čeprav ne poženejo nikakih poganjkov več. Pri koreninah neke posekane jelke so ugotovili, da so ohranile še 20 let potem življenje v sebi, predno so popolnoma zamrle.

ROSA IN SLANA.

Med padavine štejemo poleg dežja, snega in toče tudi še roso in slano, kar pa ni popolnoma upravičeno. Rosa in slana nastajata namreč tedaj, kadar se v jasnih nočeh gotovi predmeti na zemeljski površini vsled izžarevanja tako zelo ohlade, da pada njih tempe-

ratura do rosicha. Pri tem se stvorijo vodne kapljice, ki obvise na predmetu. Te kapljice oziroma vodene pare pa ne pridejo iz zraka, kot so svoj čas mislili, temveč prihajajo iz tal in rastlin potom izzarevanja oz. transpiracije. To so dokazali tudi s poizkusi. Čez noč so na tla povezivali posodo, v kateri so se na notranji strani nabrala rosne kapljice. Tudi kamenje, ki leži zunaj na prostem, ni pri rosi nikdar na zgornji strani, temveč vedno le na spodnji strani mokro. Ko so potem položili na tla kovinsko ploščo in na to povezivali posodo, je ostala ta popolnoma suha, čeprav se je drugje čez noč stvorila oziroma »padla« obila rosa. Ob jasnih dnevih, ko primenjuje dežja, je rosa edina vlaga, ki jo dobiva vegetacija. Ta vodna množina pa znaša komaj 6 do 7 mm na leto, kar je za naše kraje samo en odstotek dežja, ki pada tekom leta. Največ rose »padac« v novembarskih nočeh, najmanj pa v julijskih. Zmrzljena rosa se imenuje slana, oziroma ivje, če se razvije v večjih kosmilih, ki obdajo včasih celo drevo. Ivje je večje važnosti nego slana, ker vsebuje radi večje absorpcijske površine mnogo dušika v obliku amonijaka, kar je relativno ludi za vegetacijo precejšnje koristi.

KAKO NAPRAVI PAJK PAJČEVINO.

Navidezno enostavne pajčevinaste tvorbe vzbudijo takoj v nas največje začudenje, ako nihjih nastanek malo pazljivejše razmotriamo. Kadar si hoče napraviti paket novo mrežo, zleze na kak zvišen prostor, izloči iz svojih žlez dve tanki nitki, ki jih na pripravnem kraju pritrdi. Nato se spusti navpično navzdol in sicer tako, da pri tem izločuje neprstano iz svojih žlez ter podaljšuje prvotni nitki. Navidezno pa izgleda, kakor da bi se pajek po že izgotovljenih nitkah spustil navzdol. Eno obeh nitk zopet dobro pričvrsti kje na spodnjem koncu, drugi konec nitke pa pusti plapolati v vetrui toliko časa, dokler se ne zataknje ob strani na kakem predmetu. Takoj nato se spusti do onega mesta, kjer tudi to nitko dobro pričvrsti. Tako naprede polagoma v obliki žarkovja vse polno nitk. Ko je to izgotovljeno, zveže vse te žarke z nitkami približno v obliki koncentričnih krogov. To sicer zelo težavno delo je pajku zelo olajšano, ker ima tako dolge noge. Velike presledke med posameznimi nitkami enostavno prekorači in izdeluje mrežo naprej kot da bi imel pod seboj popolnoma trdno podlago. Svoje bivališče si izbere pajek v najbolj pripravnem kotičku, odkoder ima vedno pregled čez vso mrežo. Svoje skrivališče zakrije na vseh straneh z jako gosto pajčevino, le na enem koncu pusti majhno odprtino. Ce-

lo tako pajčevinasto omrežje izgotovi pajek v eni sami noči. Še čudovitejše je delo vodnega pajka, ki živi v vodi, pa diha kot bi bil v prostem zraku. Ta si napravi nekak potapljalni zvon v obliku oreha, ki je izdelan iz tako fine pajčevine, da ne propušča zraka. Zračne mehurčke na vodni površini obda s pajčevino in jih tako spravi pod vodo v svoj potapljalni zvon. Teh nabere mnogo, ki se potem nabejajo in zgoste vsi v zgornji polovici zvona, v katerem prebiva vodni pajek.

NAJBOLJŠI MORNARJI.

Prava mornarska umetnost v izurjenosti dandanes že izgineva, ko je stopil namesto jadernic v ospredje parnik. Še pred pol stoletjem pa je zahteval mornarski poklic nad vse izurjene in izkušene ljudi, ki se niso strašili nikake nevarnosti in so ostali vedno hladnokrvni. Med najboljše mornarje so šeli Angleži, potem Norvežane, Portugalce in tudi naši Dalmatinci so bili priznani po širnem svetu kot izborni mornarji. Lega njih domovine in s tem prilika, da so prišli večkrat na morje, jih je že izza mladih nog napravila sposobne dežja, je rosa edina vlaga, ki jo dobiva vegetacija. Ta vodna množina pa znaša komaj 6 do 7 mm na leto, kar je za naše kraje samo en odstotek dežja, ki pada tekom leta. Največ rose »padac« v novembarskih nočeh, najmanj pa v julijskih. Zmrzljena rosa se imenuje slana, oziroma ivje, če se razvije v večjih kosmilih, ki obdajo včasih celo drevo. Ivje je večje važnosti nego slana, ker vsebuje radi večje absorpcijske površine mnogo dušika v obliku amonijaka, kar je relativno ludi za vegetacijo precejšnje koristi.

+ Stradalna epidemija. Na Dunaju se je zadnje čase prijavilo toliko stradalnih »zamerjev«, da je zadeva še policijo zaskrbel. Ker je post nekemu takemu umetniku tako škodoval, da so ga morali oddati v bolnišnico je policija take produkcije prepovedala.

Poddajite naše dlate.

Moda

O ženskih frizurah.

Morda ni bilo še v nobeni dobi toliko govora o kakem poglavju žensk, kakor je o sedanjih ženskih laseh. Kar iz mode je bil prišel oni izrek: »Dolgi lasje, kratka pamet.« A zdi se, da bodo odslej nosile ženske spet dolge lase, čeprav se v zadnjem času hitijo striči tako, da so ženske glave glede las že prav take kot moške. Gotovo je bolj enostavno, če ima ženska kratke lase in je bolj pravno, ker odpade veliko dela v jutranjih urah in je tudi za zdravje bolje, če ni na glavi

razdeljeni na prečo. Ali so spleteni v več kit in zloženi po zatilniku in krog ušes — ali se prilegajo na ušesa v dveh šopih. Preča je že posebej moderna; bodisi, da je v sredini ali na strani — kar velja tudi za glavo, ki ima kratke lase. Tudi tako zvana »frufru« je spet moderen, ki pa ne pristoja vsakemu obrazu. Bodisi že frizura taka ali taka, da je le prikladna za žensko.

Gospodarsivo

Bilance večjih ljubljanskih bank za leto 1925.

Dosedaj je od 17 denarnih zavodov — delniških družb v Sloveniji objavilo svoje bilance za 1925 s kapitalom 103.500.000 Din. Vsi ti zavodi izkazujejo čisti dobiček v znesku 15.960.000 Din napram 18.160.000 Din za leto 1924. Vendar pa zaradi tehničnih težkoč (nenotno bilansiranje itd.) ne moremo podati statistiko bilančnih postavk vseh bank, ampak navajamo v naslednjem bilančne rezultate 4 večjih bank za 1925. Ti zavodi so: Zadružna gospodarska banka (kapital 12.000.000, rezerve 3.528.000 Din), Ljubljanska kreditna banka (kapital 50.000.000, rezerve 7.345.000 Din), Kreditni zavod (kapital 12.500.000 Din, rezerve 8.432.000 Din) in Trgovska banka (kapital 15.000.000 Din, rezerve 4.450.000 Din).

Omenjeni 4 zavodi razpolagajo s kapitalom v znesku 89.500.000 Din in izkazanimi rezervami 23.755.000 Din.

Skupni čisti dobiček teh 4 večjih bank je znašal 14.774.000 Din napram 17.165.000 Din v letu 1925, in to vkljub naraščanju prometa.

Bruto dohodek vseh 4 večjih bank za 1925 je znašal 93.6 milijona Din napram 89.1 milijona Din. Da pa je vkljub povečanju brutodohodka bil čisti dobiček manjši, je pripisati ogromnemu povisanju dakov (za 50 odstot!). Poleg so bili tudi upravnii stroški lani znatno manjši kakor v 1. 1924.

V naslednjem podajemo tabelo o izkazanim čistem dobičku za 1925 in 1924 ter o dakovih v obeh letih (v tisočih Din):

	Davki 1924 — 1925	Davki 1924 — 1925
Zadruž. gosp.	2.061 — 1.476	1.141 — 2.326
Ljublj. kred.	8.690 — 7.607	4.282 — 5.902
Kred. zavod	8.416 — 8.350	1.940 — 2.217
Trgovska	2.998 — 2.141	699 — 2.609
	17.165 — 14.774	8.062 — 12.054

Medtem, ko se je čisti dobiček znižal za 14 odstot., je postavka dakov narasla za 50 odstot. L. 1924. je tvorila postavka dakov 9 odstot. brutodohodka, lani pa že 14 odstot.

Zaradi navedenih dejstev so zavodi delili za 1925 nekaj manjšo dividendo kakor za 1924.

Nadalje navajamo skupno glavne postavke bilance za 1925 (v oklepaju podatki za 1924; vse v milijonih Din):

Aktiva: gotovina 55 (49), menice 152 (132), vrednostni papirji 32 (32), konzorcialni računi 31 (30), dolžniki 921 (814), inventar 4 (4), nepremičn. 31 (32), bilančna vsota 1.253 (1.110); pasiva: kapital 90 (90), rezerve 24 (21), hranilne vloge na knjižice 211 (160), upniki 894 (802), itd.

Likvidnost denarnih zavodov se je v letu 1925 povečala, kar kaže tudi povečanje meničnega portofela. Opaziti je tudi dvig hranilnih vlog na knjižice, še bolj pa so se dvignile vloge na tekoči račun zaradi ugodnejšega obreštevanja.

Bruto dohodek je bil lani 93.582.000 Din napram 89.052.000 Din v letu 1924. Od tega bruto dohodka so absorbirali davki 12.054.000 Din (1924 samo 8.062.000 Din), plače 19.667.000 Din (1924 19.521.000 Din) in upravnii stroški 8.276.000 Din (1924 10.450.000 Din). Razveseljiv je tu pojav znižanja upravnih stroškov. Odpisi so znašali 935.000 Din (leta 1924 pa 801.000 Din).

Promet je znašal (v milijerdah Din):

	1924	1925	priрастek
Zadr. gosp.	10.8	7.1	+ 50 %
Ljublj. kred.	ca. 30	29.1	+ 3 %
Kred. zavod	22.4	18.4	+ 21 %
Trgovska	?	?	?

Bilančne vsote so bile (v milijonih Din):

	1924	1925	priрастek
Zadr. gosp.	195	260	+ 34 %
Ljublj. kred.	453	497	+ 10 %
Kred. zavod	838	850	+ 3 %
Trgovska	124	157	+ 26 %

Za primer navajamo še bilančno vsoto največje banke v državi Prve hrvaške štacionice, ki je znašala 1.765 milijonov; leta 1924. 1308, torej je narasla za 36 odstot.

Dividende so razdelile 4 banke 8.800.000 Din (1924 10.840.000 Din) in sicer Kred. zavod 10 odstot. (1924 isto), Ljubljanska kreditna 10 odstot. (1924 12 odstot.), Zadružna gospodarska banka 10 odstot. (1924 10 odstot.) in Trgovska banka 9 odstot. (l. 1924. 11 odstot.)

(Op. V letnih poročilih pogrešamo z eno izjemo statistiko uradništva, kar bi bilo pripovedati za objavo.) D. P.

Izvoz lesa iz Rusije.

Rusija postaja v svetovni trgovini vedno večji faktor. Pred nedavnim smo pisali o možnosti našega izvoza v Rusijo, sedaj pa podajamo par podatkov o izvozu lesa iz Rusije. Že lani se je začela v deželah ob Sredozemskem morju vedno bolj uveljavljati konkurenca našemu lesu od strani Romunije in Rusije. V ostalem pa navajamo statistične podatke o izvozu lesa.

V letu 1913. je znašal izvoz lesa iz Rusije (ozemlje je bilo tekrat večje — Poljska itd.) 1.600 milijonov pudov (pud je 16.38 kg), v letu 1922—1923. je bilo izvoženih 25 milijonov, od 1922 do 1923. 60, 1923—1924 115 milijonov in v letu 1924—1925 125 milijonov pudov v vrednosti 66 milijonov zlatih rubljev. Ti podatki kažejo, da je v letu 1924—1925 (za novejšo dobo nimamo podatkov) dosegel izvoz lesa že 49 odstot. predvojne količine.

Največ je Rusija izvozila v letu 1924—1925. lesa po Belem morju (58 odstot. vsega izvoza), nato sledi: Petrograd 22 odstot., daljni Vzhod (10 odstot.), zapadna meja (7 odstot.) in Črno morje (1.2 odstot.) Centra izvoza sta luki Arhangelsk in Murmansk; kot konkurenca našemu izvozu pride v pošev le Odesa.

Od izvožene količine 1924—1925 je bilo obdelanega lesa 78 odstot. (1922—1923. samo 73 odstot.), neobdelanega lesa pa 22 odstot. (27 odstot.).

80 odstot vse količine je izvozila država, ostalo mešane družbe. Glavni trutli lesne industrije so Severoles, Arkos, Vsevapsles in Daljes. Vendar pa nameravajo ustanoviti za izvoz lesa iz cele Rusije enotno družbo.

Povzdig ruskega izvoza karakterizira tudi dejstvo, da je šel ruski les 1923—1924 samo v 8 držav, 1924—1925 pa v 24 držav. Največ so kupovali les v Rusiji: Anglija, Nemčija, Japonska, Francija in Kitajska.

Od vsega izvoza je bilo 93 odstot. mehkega, 5 odstot. trdrega lesa in 2 odstot. furnirja.

Zaradi izboljšanja splošnih gospodarskih razmer je povpraševanje po lesu v Rusiji sami naraslo, dodim je zadnje čase zaradi hude konkurenco postal izvoz težavnnejši.

* * *

Obrtniki in ljubljanski velesejem. Zagovorili smo primeren razstavni prostor ob prički letošnjega velesejma ob 26. juniju do 5. julija, da omogočimo najrevnejšim obrtnikom, ki bi sicer ne mogli razstaviti svojih proizvodov, udeležbo na velesejmu. Razstavo predmetov vseh teh obrtnikov bo organiziral Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani, ki bo tudi deloma kril stroške za dekoracijo, razstavo in drugo. Pomoti najbolj potreben interesent na prijavitvo svoje udeležbo Uradu za pospeševanje obrti v Ljubljani. Razstava naj prijavišči svojo udeležbo Uradu za pospeševanje obrti v Ljubljani.

Potrdila o izvozu blaga za pošiljke žita v ČSR. Kakor nam iz pristojnega mesta javljajo, je počenši s 21. aprilom t. l. stopila v českoslovaški republiki v veljavno nova načrda, glasom katere morajo biti vse pošiljke žita (pšenica, žito, ječmen, oves, koruza, proso, leča, grah, moka in mlinski izdelki) namenjene iz inostranstva v ČSR opremljene s posebnim potrdilom o izvoru blaga. Ta potrdila lahko izdajajo trgovske in obrtniške zbornice v mestu resp. delokrogu pošiljalja in morajo biti potrjene od strani pristojnega čsl. zastopniškega urada (konzulata). Brez omenjenega potrdila so lahko izvzete one pošiljke, pri katerih bode iz transportnih dokumentov razvidno, da so bile izročene železnici najpozneje dne 21. aprila t. l. Ta načrda je bila izdana v čisto administrativne in statistične svrhe, posebno pa radi tega, da se načrtačno v statistiki ugotovi uvoz žita v ČSR iz raznih pogodbenev v prijateljskih držav.

Razširjenje kliring-prometa v Zagrebu. Iz Zagreba poročajo, da se je od torka 20. t. m. kliring, ki je bil dosedaj samo za obračunavanje efektivnih poslov zagrebških bank, razširil tudi na ves denarni promet zagrebških denarnih zavodov, tako da fungira obračunski zavod za pri kliringu udeležene banke kot obračunsko mesto. To pomeni velik korak k organizaciji brezgotovinskega prometa po modernih metodah. Tajanstvo zagrebške borze je poslalo na Dunaj več uradnikov obračunskega zavoda, kjer so pri »Giro- und Kassenverein« spoznali moderne poslovne metode in so zagrebški zavod organizirali po tem vzorcu.

Monopol v monopolu. Iz Belgrada javljajo, da je monopolska uprava dala v zakup vso organizacijo in vse izvoz tobaka iz naše države velikim trgovskim tvrdkam: 2 francoskim, 1 belgijskim in 1 turškemu izvozničku tobaka. Stroški monopolske uprave pri izvozu tobaka bodo vkljub temu ogromni in ves dobiček bo šel v roke tujcem.

Najmanjši kapital družb z o. z. v Nemčiji. Iz Berlina poročajo, da je nemška vlada odredila, da mora znašati najmanjši kapital družb z omejeno zavezno 100.000 mark.

Borza

Dne 21. aprila 1926.

Denar.

Zagreb. Berlin 13.519—13.559 (13.52—13.56), Italija 228.06—229.28 (228.04—229.24), London 276—277.20 (275.087—277.187), Newyork 56.605—56.965 (56.655—56.955), Pariz 188.03—190.08 (190.192), Praga 168.15—169.15 (168.154—169.154), Dunaj 8.0054—8.0454 (8.0065—8.0465), Curih 10.956—10.956 (10.9554—10.9554).

Curih. Belgrad 9.1175 (9.115), Budimpešta 72.50 (72.50), Berlin 128.2875 (128.275), Italija 20.8275 (20.82), London 25.18 (25.1725), Newyork 151.625 (151.325), Pariz 17.2375 (17.1225), Praga 15.35 (15.345), Dunaj 78.05 (78.075), Bukareš 1.99 (2.10), Sofija 8.74 (8.74), Amsterdam 207.825 (207.60), Bruselj 18.50 (19), Kopenhagen 135.50 (135.60), Stockholm 138.725 (138.675), Oslo 113.10 (113.66), Madrid 74.55 (74.70).

Dunaj. Devize: Belgrad 12.45, Kodanj 185.30, London 34.43, Milan 28.45, Newyork 707.75, Pariz 23.59, Varšava 67.50. Valute: dolarji 706.50, lira 28.40, dinar 12.42, češkoslovaška krona 20.92.

Praga. Devize: Lira 135.55, Zagreb 59.36, Pariz 111.92, London 164.80, Newyork 33.70.

Vrednostni papirji.

Ljubljana. 7% invest posoj. 74—76, vojna odzgodnina 306—310, zas avni listi 20—22, kom. zadolžnice 20—22, Celjska 200—201. zaklj. 201. Ljubljanska kreditna 175 den., Merkantilna 100—104, Praštediona 865—872, Slavenska 50 den., Kred. zavod 165—175, Strojne 85 bl., Trbovlje 352—360, Vevče 100 den., Stavbna 50—60, Šešir 110 den.

Križarji so srečni, ko zvedo, da je Italija le še dva koraka odaljena in da bo konec njihovih težav. In že nadaljuje žena:

»Ko boste že v Italiji, ali se boste vrnil, otročič?«

»Gremo obiskati papeža v Rim.«

Zdaj odpre žena na š

ZEL IN PLEVEL. Slovar paravnega zdravstva. Cena Din 60.— s slikami zdravilnih telišč vred. Knjiga se dobi v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. — Pisatelj pravi v predgovoru: »Solec, zrak, zemlja in voda so prvine, na katere se naslanja naravno zdravilstvo. Zdravilno moč zelišč so nekdaj visoko cenili;

tudi ta pridejo v naši knjigi zopet do zasluzene veljave. Vsakomur so na stežaj odprta vrata božje lekarne, ki nam jo nudi narava. Zato prebirajte ne enkrat, temveč pogosto pričujočo knjigo; v njej boste našli dobre nasvete in zanesljiv pomoček. V celo platno vezana knjiga velja Din 75.—.

Našo ogromno zalogu smo zopet izpopolnili z novimi krasnimi pomladanskimi novostmi
za gospode, dečke in otroke. — Cene — kakor vedno doslej — brezkonkurenčne Izdelava, kakovost blaga brezhibna. — Naši izdelki se sami priporočajo v nakup.
Konfekcijska tovarna Fran Derenda & Cie., Ljubljana, Erjavčeva c. 2

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica Din 1.50 ali vsaka beseda 50 par. Najmenji - Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo više. Za odgovor znamko!

Zastonj

dobite danes žal prav malo ali nič, vendar pa morete že za 3 Din naročiti znesek mal oglas za Slovence, ako ne obsega nad 6 besedi. — Malo večji oglasi z 5 Din dalje. Več o tem pove cenik za oglase, ki ga brezplačno pošlje vsakomur upravitelju

DEKLE

pridno in pošteno, z dežele, se išče za vsa gospodinjska dela in k dežma otrokom. — Nastop takoj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2696.

MLEKAR - SIRAR

več v stroku spadajočih opravil po modernih sistemih, se sprejme pod ugodnimi pogoji. Ponudbe na Oglasni zavod KOVACIC, Maribor, Slomškov trg 16.

SLUŽBE ISČEM !

MLINAR, oženjen, srednjih let, pošten, trezen, z dolgoletnim spričevalom, želi samostojne službe v kmečkem mlinu ali na žagi. Izvežban je vsakovrstnega mlenja, zmogen vseh lesensih popravil v mlini in žagi, najraje v okraju Maribor, Gornja Radgona, Ljutomer. Ta-kojšnji vstop. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod: »Milinar« št. 2714.

Visok zaslužek

nudimo prodajalcem prvo-vrstnih sreč na obroke. Kavije zmožni agilni zastopniki naj se javijo v upravi »Slovenca« pod: »Bančni zavod«. 2722

Najvišji zasluzek

audi zastopnikom, agentom itd. prvo-vrstna tvrdka. Ponudbe, podprtje s spričevalom o neoporečnosti, naj se pošljeno na upravo lista pod šifro: »Ohne Kapital und Vor-kennisse 512« na »PU-BLICITAS« d. d., Zagreb, Gunduličeva 11. 1818

VOZ - BREG

za novoustanov. urad v Zagrebu se išče perfektna stenotipistinja

z popolnim znanjem slovenščine, hrvaščine ter nemščine v govoru in pisavi. Službeni nastop takoj. — Ponudbe z zahtevki so nasloviti na g. ravnatelja Egona SREBRETA, Zagreb — Gjorgjevičeva N. 8 a/l. 2634

Mesto HIŠNIKA

182 strojnik in ključavničar, več vseh hišnih popravil. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod: »Zmožnost« št. 2640.

Išče se boljša moč

za rezovanje ČEVLJEV (gornji delov) za mesec junij, z nekaj kavcje. — Plača po dogovoru. Naslov v upravi pod: 2613.

PRODAM HIŠO

ob drž. cesti, blizu kolo-dvora. Cena 65.000 Din, na dva obroka. Stanovanje takoj. I. Planinski, Guncic 26, p. Št. Vid nad Ljubljano. 2699

DELIKATESNA TRGOVINA
dobro idoča, v strogem centru Zagreba, radi rodbinskih razmer zelo ugodno naprodaj. Cen. ponudbe na S. Kokanović Zagreb, Cvjetna ulica 21.

TOVORNI-AUTO

1 in pol tonski, znamke »FIAT« v najboljšem stanju, poceni naprodaj. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2674.

Aluminij

vsake vrste, KUPI F. KOS - LJUBLJANA, Židovska ulica 5.

STAR SVINEC

kupuje Mestna plinarna v Ljubljani. 2706

Hiša z vrtom

na Dunajski cesti št. 63, 1912. zgrajena, se proda. Cena 250.000 Din. Po-sredovalci izključeni. Na račun kupnine se plača lahko samo 85.000 Din, za ostalo se dovoli 3 letna hipoteke po 7%. Samo resni reflektanti naj se obrnejo tozadne na g. Vrtovač v Zadr. gosp. banki v Ljubljani.

KOČIJO

lahko in polkrito, dobro ohraneno, kupim. — Ponudbe pod »Kočija« na upravo »Slovenca«.

KOVACIJA
dobro idoča, se želi kupiti ali vzeti v najem. Ponudbe na IVAN KOS, podkov. in vozni kovač, Gorenjavas n. Šk. Loko.

AVTO VOZNJE z oseb. in tovor. vozovi prevzemata Franc Kristan, meh. del., Ljubljana, Dunajska c. 47.

Mesečno SOBICO
čisto in mirno, išče na Viču drž. uradnik v pok. za 1. maj. — Ponudbe na upravo pod: »Čista soba«.

Zaradi preselitev se proda raznovrstno **POHISTVO** omare, postelje, garniture, unimobilni, ogledala, stoli, pisač, miza itd. Dunajska cesta 17 (Medijatova hiša), II. nadstr., II. stopnice — M. Bohinc. 2630

STAMPILJE * T. RABIĆ * KOLODVORSKA UL.

PREMOG - ČEBIN
Wolfova ulica 1/I. — Telefon 56

Kolesa Peugeot
BICIKLI, v kvaliteti in ceni brezkonkurenčni

LAHKI MOTOCIKLI
1 1/2 HP, ... Din 6975—
2 1/2 HP, ... Din 12250—
Izdelki staro znane svetovne znamke. — Dobava primpina od glav. zaloge:

O. ZUZEK, Ljubljana,
Tavčarjeva ulica štev. 11. Samoprodaja se odda za razne kraje Slovenije pod ugodnimi pogoji.

TOVARNA POHIŠTVA
A. AMANN - TRŽIČ

Špecialni obrat za fino in elegantno

POHIŠTVO

>SLOVENEC, dne 22. aprila 1926. Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 22. aprila 1926. Višina barometra 308.8 m

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 22. aprila 1926.

Opozovanje kraj	Baro- meter čas	Topota °C	Kelo- vija %	Vetar in brzina v m	Oblač- nos 0-10	Vrsta padavin		V Ljub- ljani je porpetui barometer najvišji ko včeraj sa 0.5 mm
						ob opozovanju	v mm da 7h	
Ljubljana (dvorec)	7	7520	80	85	NE 0.5	10	dež	dež 24
	8	7520	84	86	NE 0.5	9		
	14	7513	11.1	86	W 5	10	dež	
	21	7518	10.2	68	S 1	10		
	Zagreb	7524	9.0	96	WNW 1.5	8		dež 1.0
	Belgrad	7529	13.0	75	SW 1.5	8		0
	Sarajevo	7540	10.0	78	NW 3	9		dež 18.0
Skopje	7568	13.0	59	SW 0.5	6		dež 4.0	
	Dubrovnik	755	13.0	82	mirno	9	dež	dež 3.0
Praga	7	7490	5.0	—	mirno	2	dež	dež 2.0

Priporočajo se naslednje mariborske turake:

Ivan Lorber

slikar

MARIBOR

Vetrinjska ulica 11. 5